

MASARYKOVA UNIVERZITA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra fyziky, chemie a odborného vzdělávání

Žáci se specifickými poruchami učení a chování

na střední odborné škole v Česku a Rakousku

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Pavel Pecina, Ph.D

Vypracovala:

Bc. Ludmila Pařízková

Brno 2016

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, pouze s využitím citovaných literárních pramenů, dalších informací a zdrojů v souladu s Disciplinárním řádem pro studenty Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity a se zákonem č. 121/200 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.“

Brno 25. 3. 2016

.....

Podpis studenta

Poděkování

Děkuji Mgr. Pavlu Pecinovi, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce, cenné rady, metodické vedení a připomínky při jejím zpracování.

Dále děkuji Ing. Věře Plhoňové, Ph.D. za odborné a technické rady při vytváření této diplomové práce.

Bibliografický záznam

PAŘÍZKOVÁ, Ludmila. Žáci se specifickými poruchami učení a chování na střední odborné škole v Česku a Rakousku: diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, katedra fyziky, chemie a odborného vzdělávání, 2016. 84 s., 7 s. příloh. Vedoucí diplomové práce Mgr. Pavel Pecina, Ph.D.

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá problematikou žáků se specifickými poruchami učení a chování na střední odborné škole v Česku a Rakousku. Vysvětluje důležité pojmy a funkce související s poruchami učení a chování. První kapitola vystihuje teorii specifických poruch učení a chování, etiologii, příčiny neúspěšnosti žáků ve škole. Druhá kapitola této práce specifikuje poruchy učení a chování, popisuje vzdělávání znevýhodněných žáků včetně jejich uplatnění. Třetí kapitola analyzuje pedagogický výzkum a charakterizuje střední odborné školství v Česku a Rakousku. Představuje vyhodnocení přijímacího řízení, popisuje začlenění žáků do tohoto vzdělávání. Ve čtvrté kapitole závěru práce jsou prezentovány výsledky dotazníkového šetření, prováděného na střední odborné škole, týkající se vzdělávání znevýhodněných žáků.

Klíčová slova

Speciální pedagogika, zákon, žák, speciální potřeby, poradenské zařízení, etiologie, předpoklad, data, vzdělávání, analýza

Název práce:

Žáci se specifickými poruchami učení a chování na střední odborné škole v Česku a Rakousku

Abstract

This thesis deals with issues of pupils with specific learning disabilities and specific behaviour problems at the vocational school in the Czech Republic and Austria. It explains important terms and functions to learning and behaviour disorders. The first chapter describes the theory of specific learning disabilities and behavioural aetiology, causes of pupil failure at the school. The second chapter of this study specifies learning and behaviour disorders, describes the education of disadvantaged pupils, including their find employment. The third chapter analyzes educational research and characterizes the secondary vocational education in the Czech Republic and Austria. It presents an evaluation of the admission procedures, describes the integration of students into the education. In the fourth chapter of the diploma work conclusion are presented results of a survey conducted at the secondary school concerned on the education of disadvantaged students.

Keywords

Special education, law, pupil, special needs, counselling facilities, aetiology, assumption, data, training, analysis

Title of thesis

Pupils with distinctive learning and behaviour disabilities at secondary school in the Czech Republic and Austria

Obsah

1. Specifické poruchy učení a chování.....	10
1.1 Specifické poruchy učení.....	10
1.2 Specifické poruchy chování.....	17
1) Nerespektování sociálních norem platných v dané společnosti	18
2) Neschopnost navazovat a udržovat přijatelné sociální vztahy	18
3) Agresivita	19
1.3 Poruchy chování.....	20
2. Péče o žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a chování a jejich vzdělávání	24
2.1 Vzdělávání znevýhodněných žáků.....	25
2.3 Uplatnění žáků	28
2.4 Výchova a vzdělávání jedinců se specifickými poruchami učení a chování	29
2.5 Výchova v rodině znevýhodněných žáků	33
3. Pedagogický výzkum	36
3.1 Výzkumná část diplomové práce	36
3.1.1 Činnost a charakteristika – HLT Retz Střední škola cestovního ruchu, Interkulturní hotelová škola Retz,.....	37
3.1.2 Učební obory:.....	39
3.1.3 Vyhodnocení přijímacího řízení ve školním roce 2015/2016.....	42
3.1.4 Činnost a charakteristika - Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD	45
3.1.5 Popis učebních oborů Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD	48
3.1.6 Závěr	53
3.2 Empirická část.....	54

3.2.1	Stanovení předpokladu výzkumu	57
3.2.2	Vyhodnocení dotazníkového šetření	57
3.2.3	Analýza získaných dat ve vztahu předpokladu výzkumu	75
	Závěr.....	77
	Prameny a literatura.....	80
	Seznam tabulek a grafů	82
	Seznam příloh	84

Úvod

Téma práce jsem si vybrala z několika důvodů. Oslovila jsem ředitele SOU a SOŠ SČSMD, Znojmo, s.r.o., školy ve Znojmě na Přímětické ulici, Mgr. Libora Hanzala a taktéž Mgr. Petru Rattenberger, která vyučuje na Hotelové škole v Retzu.

Na střední odborné škole ve Znojmě se zaměřují také na vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení a chování. Já jsem již 15 let pracovala jako vedoucí restaurace na hraničním přechodu Hatě, kde jsem brigádně zaměstnávala mnoho žáků se specifickými poruchami učení a chování, kteří tuto školu navštěvovali. S touto školou jsme v mém zaměstnání úzce spolupracovali, poskytovali jsme žákům této školy praxi v oboru gastronomie. V Rakouské škole v Retzu jsme školili naše zaměstnance, kteří u nás pracovali. Jednalo se zejména o prodej s týmovou prací a také jednoduchá obsluha hostů. Taktéž jsem získala tento certifikát. Nyní již druhým rokem pracuji na pozici vedoucí Penzionu Na Kolářce v Uherčicích u Znojma, kde formou brigády zaměstnávám žáky, kteří studují na SOU a SOŠ SČSMD, Znojmo, s.r.o., Přímětická ulice, 1812/50.

Celá problematika je pro mě velmi zajímavá. Rodinné prostředí, formy vzdělávání a metody práce na střední odborné škole v Česku a Rakousku, diagnostika PPP, začlenění žáků v odborných i teoretických předmětech a také jejich uplatnění v povolání. Školy a jejich pedagogičtí pracovníci se snaží žáky připravit, tak aby byli schopni se zapojit, po absolvování střední školy do dalšího vzdělávání, či povolání. Na této cestě naráží na řadu úskalí a překážek, které se snaží společnými silami překonávat.

Cílem diplomové práce je analyzovat a zjistit možnosti podpory žáků se SPUCH na středních odborných školách v Česku a Rakousku. Vzhledem k tomuto cíli je práce členěna do čtyř kapitol.

První kapitola vystihuje teorii specifických poruch učení a chování, etiologii, příčiny plynoucí z vývoje dítěte. Ve druhé kapitole práce jsou specifikovány vývojové poruchy učení a chování, je zde popsáno vzdělávání znevýhodněných žáků, včetně uplatnění. Třetí kapitola je výzkumnou částí, která charakterizuje činnost střední odborné školy v Česku a Rakousku, učební obory, vyhodnocení přijímacího řízení včetně závěru tohoto šetření. Čtvrtá kapitola popisuje empirickou část, kde je

stanoven předpoklad výzkumu, vyhodnocení dotazníkové šetření včetně analýzy získaných dat ve vztahu předpokladu výzkumu.

1. Specifické poruchy učení a chování

1.1 Specifické poruchy učení

Problematika specifických poruch učení se stává neoddělitelnou součástí vzdělávání žáků. Tyto poruchy učení se dotýkají vysokého počtu populace a jsou tak jednou z neustále sledovaných a diskutovaných oblastí. Do popředí zájmu pedagogů a rodičů se dostává tato problematika na základních, středních školách, také na dalších stupních vzdělávání. Specifické vývojové poruchy učení nepříznivě ovlivňují vzdělávací proces a osobnostní rozvoj jedince, negativně působí na rozvoj intelektových a kognitivních funkcí. Obecně však platí, že specifické poruchy učení zasahují psychiku člověka a promítají se do sféry sociální i pedagogické.

Specifické poruchy učení jsou souhrnným označením různorodé skupiny poruch, které se projevují zřetelnými obtížemi při nabývání a užívání takových dovedností, jako je mluvení, porozumění mluvené řeči, čtení, psaní, matematické usuzování a také počítání. Tyto poruchy jsou vlastní postiženému jedinci a předpokládají dysfunkci centrálního nervového systému. i když se porucha učení může vyskytnout souběžně s jinými formami postižení (např. smyslové vady, mentální retardace, emocionální poruchy) nebo také souběžně s jinými vlivy prostředí (např. kulturní zvláštnosti, nedostatečná nebo nevhodná výuka, psychogenní činitelé), není přímým následkem takových postižení nebo nepříznivých vlivů.

Nástup dítěte do školy představuje zásadní zlom v jeho dosavadním životě. Jsou na něj kladeny nové požadavky. Každé dítě chce být úspěšné. Především chce dosáhnout kladného hodnocení a uznání od svých rodičů a pedagogů. Neúspěch však někdy převáží nad úspěchem. Úspěšnost dítěte ve škole závisí na mnoha okolnostech, a to především na jeho schopnostech a na jeho zájmu o učení. Mnohdy zájem o učení může pedagog zvýšit poutavostí a přitažlivostí učiva. Dítě musí být pro školu zralé po stránce tělesné, duševní, citové i sociální. Jeho neprospěch ve škole způsobuje celá řada okolností. Příčinou mohou být nejrůznější psychické vady. Které jsou získané nebo vrozené, či věková nezralost. Problémy přinášejí

i různé psychické bariéry, které jsou často zapříčiněné nevhodným informováním dítěte.

Specifické poruchy učení se projevují nejen při osvojování čtení, počítání a psaní, ale jsou také doprovázeny řadou dalších obtíží, které můžeme označit jako průvodní znaky. V běžném životě a v průběhu výuky si je však rodiče a učitelé nemusejí uvědomovat. Považují dítě za nepozorné, lenivé. Specifické poruchy učení však postihují i chování, citový a sociální vývoj. Často vedou k negativním kompenzacím. Jedinec trpí pocity méněcennosti, nepochopením, má také problémy v navazování a komunikaci. [Zelinková, O. 2003]

Symptologie SPUCH, vymezení – příčiny etiologie

Jsou vrozené a chronické obtíže, k nimž došlo drobným poškozením CNS v prenatálním nebo perinatálním období. Přetrvávají celoživotně, ale jejich projevy se s ohledem na zrání CNS i věk jedince mohou měnit. Zpravidla však souvisejí s nedostačivostí dodržovat standardní pravidla chování a provádět opakovaně, dlouhodobě určité aktivity a podávat učební nebo pracovní výkon v tradiční podobě. [Janderková, D. 2011]

Poruchy učení a chování se mohou, ale i nemusí vyskytovat společně. Pro pedagogy je důležité vědět, že specifické poruchy chování vedou často ve svých sekundárních výsledcích také k nedostatečnému využívání kapacity rozumových schopností. Tím se snižuje výkonnost dítěte a mohou se objevit výukové problémy. Podobně také mohou vznikat problémy v chování jako nadstavba specifických poruch učení.

Pro lepší orientaci v problematice a pro větší přehlednost uvádíme dělení podle Z. Dittricha (in Janderková, D. 2011), které je přehledné a srozumitelné:

1. „ Poruchy chování (na podkladě LMD- ADHD) spojené s:

- a) *Hyperaktivitou*
- b) *Hypoaktivitou*

2. Poruchy učení (dysfunkce), mezi něž se řadí především:

- a) *Dyslexie (porucha čtení a psaní)*
- b) *Dysortografie (porucha pravopisu)*

- c) *Dysgrafie (porucha psaní)*
- d) *Dyskalkulie (porucha počítání)*
- e) *Dyspraxie (porucha motoriky a koordinace pohybů)*“

V poslední době se také setkáváme se změnami v terminologii ohledně LMD. Už se nemluví o Minimal Brain Dysfunkcion, ale o Attention Deficit Hyperaktivity Disorder (ADHD). U nás se tento termín překládá jako porucha pozornosti s hyperaktivitou. Používá se ještě jedno označení ADD z anglického attention deficit disorders, tedy porucha pozornosti. Tohle označení poruchy bohužel staví pouze na jediném příznaku celkového stavu dítěte, což může být v některých konkrétních případech zavádějící. Syndrom lehké mozkové dysfunkce se týká dětí alespoň s průměrnou inteligencí s určitými poruchami učení či chování v rozsahu od mírných po těžké, které jsou spojeny s odchylkami funkce centrálního nervového systému.

[Janderková, D. 2011]

Příčiny (etiologie) SPUCH

„Existují mnohé teorie, které se pokoušejí vysvětlit, jaké jsou příčiny vzniku specifických poruch učení a chování. Většina z nich staví na určitém poškození mozku.

- 1. Za typickou příčinu je pokládáno organické poškození mozku před, při a krátce po porodu.*
- 2. Hereditární závislost na rodinných vlivech*
- 3. Psychofyzilogické zvláštnosti, které jsou vysvětlovány teoriemi zvýšeného nebo naopak sníženého vzrušení centrální nervové soustavy. Jedná se o děti příliš stimulované už od raného kojeneckého věku, kterým škola není schopna poskytnout dostatek podnětů. Nebo jde o opačný případ, kdy děti trpí nedostatkem stimulů.*
- 4. Psychogenní vlivy. Základem je teorie, že u hyperaktivních dětí pramení obtíže z nedostatečné a nedokonalé schopnosti přizpůsobit se situaci. Do této rozsáhlé skupiny příčin patří nesprávné styly rodičovské výchovy, nedostatky v interakci a komunikaci mezi dítětem a otcem.*

5. *Ekologické zatížení organismu dítěte. Mluví se o otravách olovem a mědí. Upozorňuje se na negativní vliv salicylátu a umělých potravinářských barviv a konzervářských přípravků a potravinách.*“ [Janderková, D. 2011]

D. Janderková (2011), se dále vyjadřuje k příznakům specifických poruch učení a chování. Uvádí dvanáct nejvýznamnějších příznaků, které jsou dále citovány.

1. *„ Poruchy pozornosti a soustředěnosti.*
2. *Hyperaktivita (případně hypoaktivita).*
3. *Emoční labilita, impulzivita.*
4. *Percepční poruchy a poruchy motoriky*
5. *Poruchy motorické koordinace.*
6. *Poruchy myšlení a paměti.*
7. *Poruchy řeči*
8. *Neurologické abnormality a nepravidelnost na EEG.*
9. *Zvláštnosti v sociálním chování.*
10. *Snížená sebeúcta.*
11. *Výrazné nerovnoměrnosti ve výkonných zkouškách (testech), v prospěchu a v chování.*
12. *Poruchy učení- dyslexie - porucha čtení - dysgrafie - porucha psaní - dysortografie - porucha pravopisu a dyskalkulie - porucha matematických schopností.*“ [Janderková, D. 2011]

Projevy specifických poruch učení

Jednotlivé poruchy učení mají svoji charakteristiku a své typické znaky.

Dyslexie

Dyslexie je specifická porucha učení. Jedná se o nejznámější poruchu z celé skupiny specifických poruch učení. Je nejstarší specifickou poruchou učení, která nejnápadněji ovlivňuje školní úspěch dítěte.

Projevuje se neschopností naučit se číst běžnými výukovými metodami. Postihuje rychlost, správnost čtení a porozumění čtenému textu. Postižené dítě má problémy s rozpoznáním a také se zapamatováním si jednotlivých písmen, zvláště pak

s rozlišováním písmen tvarově podobných (b-d, s-z, t-j), s rozlišováním zvukově podobných hlásek (a-e-o, b-p) a ve spojování hlásek v slabiku a souvislé čtení slov.

V rámci dyslektických obtíží se také setkáváme s problémy v oblasti spojování písmen ve větší celky a při plynulosti četní, což následně ovlivňuje rychlost a porozumění čtenému textu. Žáci mají obtíže při spojování psané a zvukové podoby hlásky. Často čtou bez intonace, nerozlišují konce vět, předložkové vazby.

Dysgrafie

Specifická porucha psaní, která postihuje grafickou stránku písemného projevu, zároveň jeho čitelnost a úpravu. Porušeno bývá psaní, jako vlastní akt. Písmo bývá obvykle neupravené, neuspořádané, nečitelné, typický je silný přitlak, křečovité držení tužky (pera), dítě bývá při psaném projevu velmi rychle unavené.

Má problémy s dodržením liniatury, má tendence směšovat psací, také i tiskací písmo. Písmena u dysgrafiků bývají zpravidla různě veliká, dítě nerozlišuje mezi velikostí malých, velkých písmen, nedodrží proporcionalitu písmen. Hlavní příčinou dysgrafických obtíží bývají obtíže v oblasti motoriky. Psaní vyžaduje velkou koncentraci pozornosti, žák pak není schopen se soustředit na gramatickou, také i na obsahovou stránku textu. Aby žáci nebyli přetěžováni, je jim obvykle zadáváno cvičení ve zkrácené podobě, u starších žáků lze také psát na počítači. Dysgrafici mívají obtíže i v kreslení, tuto poruchu označujeme jako dyspinxii.

Dysortografie

Jedná se o specifickou poruchu pravopisu. Dysortografie nepostihuje celou oblast gramatiky jazyka, ale týká se specifických dysortografických chyb a také obtíží při osvojování gramatického učiva s aplikací gramatických jevů. U dysortografie pozorujeme tzv. specifické dysortografické jevy – zkomoleniny, záměny tvarově podobných písmen (a-o, m-n) v písemné podobě, vynechávky písmen nebo slabik, chyby u interpunkčních znamének – háčeků a čárek, chyby v měkčení, nedodržování hranic slov v písmu. Na správné psaní textu je potřeba více času než u ostatních žáků, zde je třeba uplatňovat reedukační péči, chyb je pak méně. Pokud se pracuje na časově limitovaném úkolu, jako jsou např. prověrky ve všech předmětech, mohou se

dysortografické chyby projevit znovu. Dysortografie se velmi často vyskytuje ve spojení s dyslexií.

Dle Žlaba (1988) rozlišujeme následující typy dysortografií:

Auditivní dysortografie: V rámci auditivní dysortografie hovoříme o narušení procesů sluchové diferenciaci a analýzy a oslabení bezprostřední sluchové paměti. Žáci mají problémy se zachycením jednotlivých hlásek ve slově, smysl slova však chápou.

Vizuální dysortografie: Zde je snížena kvalita zrakové paměti. Jedinec si špatně vybavuje tvary písmen. Často zaměňuje tvary sluchově a tvarově podobné. Žák není schopen napsané chyby identifikovat.

Motorická dysortografie: Obvykle souvisí s motorickou neobratností, kdy je žák vyčerpán soustředěním na správnost psaného projevu.

Dysortografické obtíže mohou, podobně jako dyslektické, souviset i s dynamikou duševních procesů, která je spojena s hyperaktivitou.

Dyskalkulie

Specifická porucha matematických schopností. Projevuje se výraznými obtížemi v chápání číselných pojmů, také v chápání a provádění matematických operací. Žáci s dyskalkulií mají problémy se zvládnutím základních početních úkonů. Dyskalkulie postihuje manipulaci s čísly, číselné operace, matematické představy, také i geometrii. Často si žák osvojuje početní spoje pouze, setrvá-li na počítání s pomocí prstů. V případě grafomotorické poruchy nezvládá rýsování v geometrii. Také často souvisí s dyslexií a dysgrafií.

Podle charakteru obtíží můžeme dyskalkulii členit na několik typů:

Grafická dyskalkulie: Jedná se o poruchu schopnosti provádět matematické operace.

Lexická dyskalkulie: Zde se jedná o neschopnost číst číslice, čísla a operační symboly.

Verbální dyskalkulie: Zde se projevují problémy při označování množství, počtu předmětů, matematické úkony a operační znaky.

Praktognostická dyskalkulie: Znamená narušení matematické manipulace s předměty nebo nakreslenými symboly. Porovnání počtu, přidávání, ubírání množství, rozkládání.

Dle (Bartoňové a Vítkové, 2007) – **Ideognostická dyskalkulie:** Projevuje se poruchou především v chápání matematických pojmů a vztahů mezi nimi.

Dyspinxie

Je specifická porucha kreslení, které je charakteristická neschopností žáka kreslit přiměřeně svému věku. Tito žáci zacházejí s tužkou tvrdě, neobratně, nedokáží převést představu z trojrozměrného prostoru na dvojrozměrný papír, mají potíže s pochopením perspektivy.

Nejsou schopni nakreslit danou představu – konkrétní tvar způsobem odpovídajícím jejich věku, intelektovým schopnostem, také i sociokulturním podmínkám. Příčinou této poruchy bývá motorická neobratnost, nízká úroveň motoriky, nedostatečná senzomotorická koordinace.

Dysmúzie

Jde o specifickou poruchu hudebních dovedností. Postihuje schopnost vnímat a reprodukovat hudbu. Problémy mají žáci v rozlišování tónů, nepamatují si melodii, nejsou schopni reprodukovat rytmus. Při receptivní poruše neslyší rozdíl mezi jednotlivými melodiemi, při expresivní poruše rozdíl slyší, ale nedokáže jej vyjádřit. Žáci, kteří trpí dysmúzií, se nenaučí zpívat. Mají také problémy v zápisu not, které spíše souvisejí s dyslektickými respektive dysgrafickými problémy.

Dyspraxie

Je specifická porucha obratnosti nebo porucha motorické funkce. Vyznačuje se sníženou schopností vykonávat složité úkony. Projevit se může při běžných denních činnostech i ve vyučování. Žáci s dyspraxií bývají pomalé, nešikovné, neupravené. Výrobky těchto žáků bývají nevzhledné, což u nich často vytváří nechuť k motorickým činnostem. Obtíže se mohou projevit při psaní, v jednotlivých výchovách i v řeči.

Poruchy tohoto typu objevujeme u žáků, kteří jsou nápadně neúspěšní v některých školních dovednostech, ačkoliv mají přiměřenou inteligenci. Projevují se nejenom při čtení, psaní a počítání, ale jsou často doprovázeny řadou dalších obtíží, a to poruchami soustředění, poruchami pravolevé a prostorové orientace, sluchového vnímání, zrakového vnímání, poruchami řeči, jemné a hrubé motoriky, poruchami chování.

[Křenková, J. 2010 [Online]]

1.2 Specifické poruchy chování

Poruchy chování můžeme charakterizovat jako negativní odchylky v oblasti socializace a následného chování. Jedinec není schopen respektovat normy chování odpovídající úrovni jeho věku, eventuálně úrovni jeho rozumových schopností. Normu pak chápeme jako určité měřítko, normalitu, jako vyjádření stavu. Lze normu posuzovat také z různých hledisek, např. z hlediska psychologického, medicínského, filosofického, sociálního atd.

Dle M. Vágnerové (1999), můžeme poruchy chování vymezit jako takové vzorce chování, které jsou v dané sociokulturní normě nežádoucí, nechtěné nebo až nepřijatelné. Vývojové hledisko lze pak charakterizovat jako odchylku v oblasti sociálních vztahů, kdy jedinec není schopen respektovat normy. Psaná i nepsaná pravidla chování na úrovni odpovídající jeho věku.

Poruchy chování, jak ji uvádí A. Munden (2002), jsou charakterizované přetrvávajícím a opakujícím se vzorcem asociálního, agresivního nebo delikventního chování. Takové chování je mnohem závažnější než obyčejné dětské rošťáctví nebo revolta dospívající mládeže. Mladí lidé s poruchou chování trpí též

přidruženými specifickými poruchami učení, zejména poruchami psaní a čtení. Důsledky těchto dalších problémů, vyskytujících se vedle agresivního, opozičního i asociálního chování, mohou vést také ke schématu symptomů připomínajících ADHD (porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou). [Munden, A. 2002]

Mezi základní charakteristiky poruch chování a jejich příčin jak uvádí M. Vágnerová (1999), můžeme označit chování dětí a dospívajících, u nichž se objevují následující znaky:

1) Nerespektování sociálních norem platných v dané společnosti

Pokud jedinec není schopen pochopit význam hodnot a norem, nejedná se o poruchu jednání. V tomto případě se jedná především o jedince mentálně retardované, proto musí být někdy posuzována při hodnocení chování také úroveň mentálního věku.

Do této části lze zahrnout i příslušníky jiného sociokulturního prostředí, kde mohou také platit odlišné společenské normy.

Pokud jedinec normy chápe, ale neakceptuje je nebo se jimi nedokáže řídit, lze pak hovořit o poruše chování. Důvodů může být hned několik. Pokud se jedná o jinou hodnotovou hierarchii, rozdílné osobní motivy, nebo neschopnost ovládat svoje chování (např. z důvodu organického poškození mozku, následky užívání alkoholu či drog).

2) Neschopnost navazovat a udržovat přijatelné sociální vztahy

I tento handicap souvisí s odlišnými způsoby interakce. S okolím v důsledku nižší míry empatie, egoismu i zploštělé emocionality. Tito jedinci jsou vůči svému okolí bezohlední. Jsou převážně zaměřeni na prosazování, uspokojování vlastních potřeb bez ohledu na druhé.

Také nechápou význam přizpůsobení očekávané sociální normě, a jelikož velmi často sami nezažili citový vztah, který by jim poskytl potřebnou pozitivní zkušenost a rozvinul jejich empatické schopnosti. Z tohoto hlediska mají problém respektovat sociální normy, které regulují společenské soužití. Práva jiných lidí (např. jejich

zdraví, důstojnost, majetek apod.) pro ně nejsou významné. Co se týče přátelství, to pro ně nemá větší hodnotu než aktuální osobní užitek. Svědomí není dostatečně rozvinuto. Příčina jejich handicapu je jakákoliv. Za porušení normy nepocítují vinu.

3) Agresivita

Je typickým způsobem reagování, které je spojeno s porušováním práv ostatních.

Etiologie ADHD

Pro žáky s touto specifickou poruchou jsou časté příznaky nesoustředěnosti, hyperaktivity a také impulzivity. Tato porucha byla po druhé světové válce u nás označována jako lehká dětská encefalopatie (LDE) a později byl pro ni přijat anglosaský titul minimální mozková (MMD). Nejnověji se odborníci kloní k označování tohoto souboru příznaků jako syndromu hyperaktivity.

Nová anglosaská a také novější česká literatura pro něj používá zkratky ADHD, jež vznikla z anglosaského termínu Attention Deficit Hyperactivity Disorder.

Na výskyt syndromu hyperaktivity nemá inteligence zásadní vliv, což znamená, že mohou být postiženy děti v celém rozsahu intelektového spektra. Školní výkon těchto dětí však neodpovídá jejich intelektové úrovni.

Pokud jde o vztah mezi pohlavím, zjistíme, že častěji postihuje syndrom hyperaktivity chlapce než děvčata. ADHD může mít různé příčiny.

Nejčastěji odchylku CNS. Drobné různorodé poruchy v elektrické aktivitě mozku jsou u těchto dětí nacházeny častěji než u intaktní populace. Hyperaktivní chování může být též podmíněno prenatálním či perinatálním poškozením mozku, ale neopomenutelnou roli zde také hraje genetika.

Žáci s hyperaktivitou mohou přecitlivěle vnímat projevy rodičů, prožívat chování rodičů jako zápornější a přísnější než fakticky jsou. Bylo zjištěno, že s ADHD mají méně příznivou rodinnou výchovu a také svým chováním ztěžují rodičům jejich komunikaci.

[Matějček, Z. 2001]

Následující příznaky syndromu ADHD

Hyperaktivita - nadměrné nutkání k pohybu, k aktivitě, která je neúčelná, také nesmyslná. Dítě je svým způsobem bezbranné vůči vedlejším rušivým podnětům, nedokáže puzení k aktivitě ovládat. Pokud za přítomnosti ostatních symptomů projevy hyperaktivity chybí, označuje se chování jako syndrom ADD čili Attention Deficit Disorder.

Impulzivita - tendence jednat a mluvit bez přemýšlení nad důsledky svého chování. Dítě se vnucuje ostatním třeba skákáním do řeči, na vše má potřebu reagovat okamžitě. Často nedokončí jednu činnost a pouští se do další. Tyto děti nejsou schopny ovládat a přizpůsobit svoje chování v závislosti na situaci.

Vůlí neovlivitelné kolísání funkce CNS bývá mylně interpretováno jako porucha motivace, kterou by dítě mělo snadno ovládat. [Vágnerová, M. 1999]

Nesoustředěnost - poruchy pozornosti – slabá pozornost, unavitelnost. Dítě není schopné delšího a kvalitnějšího soustředění. Nevnímá, co mu kdo říká. Je velmi roztěkané, nesoustředí se na podrobnosti a dělá řadu chyb z nepozornosti.

1.3 Poruchy chování

Žáci s poruchami učení a chování jsou jednou ze skupin jedinců, ohrožených poruchami chování. Nejčastěji se používá následující členění poruch chování podle stupně společenské závažnosti. Jedná se zejména o tyto poruchy.

Disociální poruchy chování

Je nespolečenské, nepřiměřené chování, které se však dá zvládnout přeměřenými pedagogickými postupy. Nejčastěji se objevuje v rodinné či školní výchově. Jedná se o drobné společenské prohřešky, které ale nijak výrazně společnost neohrožují. Ale mohou být určitým signálem, že by se mohly v budoucnu objevit závažnější poruchy chování, proto je nutné je sledovat a také nenechávat bez odezvy. Jde především o kázeňské přestupky proti školnímu řádu, **neposlušnost, vzdorovitost, negativismus, lži a řadu jiných drobných porušení normy.**

Asociální poruchy chování

Ohrožují společnost, ale negativní důsledky především dopadají na jejich nositele, kterého poškozují. Jde zejména o odchylky od normy. Zde je především nutná pomoc profesionálů. Jako je psycholog, speciální pedagog, etoped atd. Tyto poruchy nejsou krátkodobé, ale naopak trvají delší dobu. Konkrétně může jít například o **záškoláctví, útěky, závislostní chování, zneužívání psychoaktivních látek.**

Antisociální poruchy chování

Jedná se o veškeré protispolečenské jednání bez ohledu na věk jedince, původ činu, intenzita činu. Těmito důsledky poškozují společnost i jedince. Také ohrožuje nejvyšší hodnoty, včetně lidského života. Nositel antisociálního jednání porušuje zákony dané společností. Takové činy jsou sankcionovány. Jeho náprava (reedukace) je možná pouze prostřednictvím ústavní péče. Tyto formy antisociálního jednání se řadí mezi trestnou činnost.

Patří sem **krádeže, loupeže, vandalství, sexuální delikty, zabití vraždy, vystupňované násilí i agresivita, terorismus, organizovaný zločin, trestná činnost související s toxikomanií.**

Podle převládající složky osobnosti (Procházková, Vítková, 2004):

- **Neurotický jedinec-** závažný zásah do struktury osobnosti, neurotik se projevuje labilitou, menší sebeovládáním, zvýšeným napětím, zkratovitými reakcemi, narušená psychická a citová rovnováha.
- **Jedinec s psychopatickým vývojem-** biologická dispozice, vrozená, trvalé povahové odchylky od normy, abnormální struktura osobnosti, konflikty s okolím, neadekvátní chování, řešení problémů útěky.
- **Děti se syndromem lehké mozkové dysfunkce ADHD-** zvláštnosti v citové oblasti, nízká frustrační tolerance, změny osobnosti, sociální chování neodpovídá věku nebo intelektu, význam prevence, správná a včasná diagnóza a následující přiměřená péče nebo převýchovná zařízení.

- **Osoby sociálně nepřizpůsobené-** propuštění z výkonu restu odnětí svobody, závislý na alkoholu a jiných toxikomaniích, žijící nedůstojným způsobem života.
- **Osoby se sníženými rozumovými schopnostmi-** mentální retardace, snížená inteligence, do etopedické péče se dostávají ti, kteří jsou plně zodpovědní za svoje chování, častí pachatelé trestné činnosti, chybí náhled na své chování.

Poruchy chování v dětském věku

V dospívání se děti učí diferencovat žádoucí a nežádoucí chování i vhodnost chování ve vztahu k určité situaci. Nejde jen o to, aby dítě příslušné normy znalo, ale také aby se podle nich chovalo. Zpočátku ho korigují rodiče. Později je schopné regulovat své chování samo, i když ho právě nikdo nekontroluje. Dosažení tohoto stadia socializace je schopnost reagovat pocitem viny, když dítě udělá něco, o čem ví, že je špatné. S dodržováním schopnosti normy je spojen rozvoj psychických kompetencí.

Dítě musí být natolik rozumově vyspělé, aby bylo schopné chápat význam i podstatu norem chování. Zároveň je nutná určitá úroveň autoregulace. Potřebuje umět odložit aktuální uspokojení, popř. se ho zcela vzdát, když je to vzhledem k situaci nevhodné.

[Vágnerová, M. 2002]

Faktory zvyšující pravděpodobnost vzniku a rozvoje poruch chování

Poruchy chování jsou ve většině případů podmíněny multifaktoriálně. Dle Fischera, Škody (2008). Jde zejména o tyto faktory.

Sociální faktory

Rodina- může působit pozitivně, ale také být rizikem pro rozvoj poruch chování, pokud se v ní vyskytují patologické jevy.

Vliv spolu vrstevnických skupin a part- patří sem například zneužívání či závislost na psychoaktivních látkách, delikvence

Prostředí- vyšší počet poruchového chování bývá zejména ve velkých městech, důvodem je vyšší anonymita, nedostatečná sociální kontrola.

Psychické faktory

Motivace a potřeby jedince- potřeba dostatečné nebo nadměrné stimulace. Nuda často ústí v poruchy chování. Proto je velmi důležité vhodně naplňovat volný čas a vést děti k tomu nejlépe vlastním příkladem.

Nežádoucí chování- se může stát předmětem seberealizace. Parta často jedince ocení, posiluje jeho sebedůvěru, pocit sounáležitosti a potřebu lásky (mají mě rádi).

Biologické faktory

Pohlaví- u mužského pohlaví dochází k poruchám chování častěji, muži mají větší tendenci k agresivnímu chování, které úzce souvisí s pohlavním orgánem testosteronem.

Věk- první z vývojových poruch chování se objevuje v pěti letech v souvislosti s hyperkinetickými poruchami. Častější poruchové chování se také objevuje v pubescenci, adolescenci

Dispozice na bázi temperamentových složek- směřují jsem jedinci impulzivní, dráždiví a také se sníženou tolerancí

2. Péče o žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a chování a jejich vzdělávání

Nezbytné je, aby po celou dobu školní docházky byla žákům se specifickými poruchami učení a chování věnována speciální péče. V současné době lze zajišťovat speciální péči v těchto formách:

- individuální přístup v rámci běžné třídy na základních školách, středních školách
- reedukace vyškoleným učitelem v kroužku nebo v doplňovací hodině
- reedukace prováděná speciálním pedagogem, který dochází na školu
- specializovaná třída pro žáky s poruchami učení
- ambulantní péče prováděná v pedagogicko-psychologické poradně
- dětská psychiatrická léčebna

Žáky se specifickou poruchou učení a chování je nutné ve školní práci podporovat. Pro každého pedagoga je nutností znát projevy jednotlivých poruch. Zejména také vědět, jak k těmto žákům přistupovat. Ve školách se využívají podpůrná opatření. Mezi základní podpůrná opatření patří úprava podmínek ve třídě. Tohoto žáka posadit před učitele nebo vedle klidného žáka.

Látku vysvětlovat krátkými větami a jednoduchými slovy, ujišťovat se, že žák pochopil výklad, domluvit se na úkolech, vyhnout se rychlému tempu, také únavě. Pomáhat a najít si čas na daný počet cvičení, nechat odpovídat žáka na otázky mimo pořadí, vyhnout se dvěma náročným činnostem za sebou, pomoci v počátku plnění úkolu, být trpělivý nad jeho pomalostí, nechat žáka objevovat své schopnosti. Dále je dobré vytvářet potřebné pomůcky.

Odstraňování nebo zmírňování obtíží u žáků se specifickými poruchami učení je dlouhodobý proces. Obecně neexistuje k nápravě specifických poruch učení žádná univerzálně platná ani účinná metoda. Na základě odborné diagnózy se stanovuje specifická péče, která by měla respektovat druh a závažnost poruchy.

Cestou k nápravě těchto poruch se využívá specifická reedukace, která zahrnuje speciálně-pedagogické metody.

Pro specifickou poruchou učení a chování je zejména velmi důležitá pravidelnost reedukace, možnost sledovat vlastní zlepšení a posilování pozitivní motivace žáků.

Reedukaci lze aplikovat přímo v prostředí školní třídy, kdy se žákům věnuje speciální pedagog, nebo pomocí návštěv pedagogicko-psychologické poradny žáka s rodiči, také i částečně rodiči v domácím prostředí.

[Křenková, J. 2010 [Online]]

2.1 Vzdělávání znevýhodněných žáků

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou vzděláváni ve specializovaných třídách při základních školách, nebo speciálních školách pro žáky se specifickými poruchami učení, nebo jsou integrováni do běžných škol. Formy vzdělávání i poskytování reedukační péče vychází z doporučení pedagogicko-psychologické poradny na základě posouzení schopností dítěte. Základní a speciální základní školy, které vychovávají, vzdělávají žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, pracují pomocí zvláštních metod.

Zejména používají takové prostředky a formy výchovy, které jim umožňují vzdělávání žáků smyslově, tělesně nebo i mentálně postižených či žáků obtížně vychovatelných. Komplexní péče o žáky vyžaduje zvláštní péči, která je nutná při spolupráci všech zúčastněných. Zde je nejdůležitější cíl, kterým lze tyto žáky připravit k začlenění do pracovního procesu a života společnosti.

Při **nástupu na střední školu** se žáci se speciálními vzdělávacími potřebami s obtížemi SPUCH dostávají na začátku do nesnází. Je faktem, že na tomto typu školy již není tolik času na procvičování osvojované látky. V běžných hodinách se spíše preferuje schopnost rychlého zpracování zadaných úkolů. Osvojení učiva a jeho další bezchybná prezentace.

Žáci se SPUCH mohou v tomto ohledu často působit jako málo snaživí, pohodlní. Přitom častokrát musí vynaložit větší úsilí než ostatní. Nepředpokládá se, že by žáci

na vyšším typu školy měli bezprostředně spoléhat na přímé vedení učitelem. Velmi často narážejí na problémy s časovou orientací, respektive také nedostatečnou schopností vnímat časový úsek. Mezi další problémy, na které žák se SPUCH naráží, bývá jeho menší schopnost se připravit na zkoušení většího rozsahu látky.

[Michalcová, Z. 2001]

Lze konstatovat, že žáci se SPUCH se tedy mohou připravovat na všech typech středních škol. Profesní příprava pak probíhá na školách, kde se připravují pro výkon různých odborných činností.

Jde zejména o technicko-hospodářské, ekonomické, pedagogické, zdravotnické, sociálně právní, umělecké či kulturní.

Listina základních práv a svobod uvádí, že: „*Každý má právo na vzdělání.*“

Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon.“ (Ústava ČR). Všechny děti jsou tudíž vzdělavatelné a musí se jim umožnit získání základních poznatků, vědomostí, dovedností a návyků.

Pokud budeme dále hovořit o profesní přípravě znevýhodněných žáků, považuji za vhodné zmínit alespoň některé z možností, které nabízí současný vzdělávací systém.

Jsou to například:

- Střední odborné učiliště
- Odborné učiliště
- Praktické školy
- Praktická škola jednoletá
- Praktická škola dvouletá

2.2 Hodnocení žáků se specifickými poruchami učení a chování

Hodnocení žáka rozumíme každé vyjádření učitele k osobě žáka, ať už verbální, nebo nonverbální. Každý žák s poruchou učení očekává vyjádření učitele k jeho práci, protože ta vykonána byla, bez ohledu na výsledek. Proto hodnotíme žáky samotné a nemůžeme je zpravidla srovnávat s ostatními spolužáky. Žáci, u kterých se projeví specifická porucha učení, mají průměrnou až nadprůměrnou inteligenci. Proto nelze nezaměňovat problémy vyplývající z poruchy učení s neschopností nebo lajdáctvím.

Hodnocením je třeba poskytovat žáku radost z dílčího úspěchu, povzbuzovat jej také do další činnosti pozitivním vyjádřením. Zejména pochvalou, úsměvem, uznáním atd.

Při hodnocení žáků s dyskalkulií hodnotíme především to, co žák umí, ne to, co neumí. Z možností forem práce, které mohou sloužit pro hodnocení i klasifikaci, vybíráme ty, které jsou pro žáka příznivé:

Každou práci žáka využijeme ke zpětné vazbě, jak pro učitele, tak i pro žáka. Chyby se žákem analyzujeme, koordinujeme, učitel provede analýzu vzhledem k pochopení žákových myšlenkových postupů a k dalšímu metodickému vedení žáka.

Z ústní nebo písemné formy vybereme tu, při níž se žák snadněji a lépe vyjadřuje.

Vzhledem k možnostem žáka stanovíme přiměřený rozsah práce (obsahově i časově).

Dopřejeme žákům několik úloh, ve kterých jsou úspěšní. Na jejich základě je naučme postupovat při řešení úloh dalších.

Ke každé práci žákům zajistíme optimální prostředí- klid, pohodu.

Hodnotíme kvalitu práce co do myšlenkových procesů a námahy žáka, nikoliv kvantitu.

Připravíme vhodně zadání práce, vzhledem k poruchám (dyslexie, dysgrafie)

Například: předtištěné pracovní listy, pomocí obrázků atd.

U písemných prací kontrolujeme podrobně celý postup řešení, myšlenkové pochody žáka, nikoliv jen výsledek úlohy.

Klasifikaci žáků s poruchami učení upravují předpisy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a je možné žáky hodnotit slovně nebo pomocí stupnice známek.

Vzhledem k budoucímu žákovi se vhodným způsobem ukazuje využití obou způsobů současně- hodnocení známkou doplnit slovním komentářem.

[Bartoňová, M. 2005]

2.3 Uplatnění žáků

Vstup na volný trh práce je jedním ze základních projevů společenské emancipace osob s postižením. Možnosti poskytnutí zaměstnání těmto osobám vede k pozitivnímu postavení v rámci rodiny i celé společnosti.

Díky tomu, že se mohou v rámci své pracovní činnosti začlenit mezi další spolupracovníky, si rozšiřují okruh zájmů, kde získávají nové sociální kontakty, které díky tomu také nabývají vyššího sebevědomí. Zpočátku musíme počítat s určitými obtížemi. Dospělí jedinci by měli mít pocit uspokojení, že jsou užiteční a prospěšní společnosti. Na otevřeném trhu práce nenaleznou tyto žáci často uplatnění a tak zde nastupují možnosti i formy podpory, které nacházejí v podporovaném zaměstnávání. Jde zejména o chráněné dílny, na chráněném pracovním místě či v rámci pracovní rehabilitace.

[Křížová, M. 2006]

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je primárně ošetřeno školským zákonem. Dále pak celou řadou prováděcích předpisů, nařízením vlády či vyhláškami. V rámci profesní přípravy znevýhodněných žáků je povinnou součástí všech vzdělávacích programů pro základní vzdělávání příprava žáků pro volbu povolání. Výchovu k volbě povolání koordinuje většinou výchovný poradce, který zprostředkovává kontakty s dalšími vzdělávacími institucemi, úřadem práce apod.

„Po ukončení povinné školní docházky v základních školách praktických a základních školách speciálních, v případě integrovaných žáků v základních školách, mají mladiství s mentálním postižením možnost pokračovat ve svém vzdělávání v odborných učilištích nebo v praktických školách s dvouletou nebo jednoletou přípravou. Pro absolventy základních škol praktických jsou zřizována odborná učiliště a praktické školy, obvykle s dvouletou přípravou, absolventi základních škol speciálních zpravidla pokračují ve vzdělávání v praktických školách s jednoletou přípravou.“ [Švarcová, I. 2006]

Uplatnění žáků se SPUCH na pracovním trhu je v současné době pro mnoho zaměstnavatelů velmi komplikovanou záležitostí, ale naštěstí existuje několik možností, jako jsou například chráněná pracovní místa či chráněné pracovní dílny.

2.4 Výchova a vzdělávání jedinců se specifickými poruchami učení a chování

Tito žáci jsou **legislativou** považováni za žáky se **speciálními vzdělávacími potřebami** a jejich vzdělávání v systému školství ČR upravují následující předpisy:

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

K některým legislativním úpravám došlo v návaznosti s uvedením v platnost školského zákona **č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání** ze dne 24. září 2004, který nabyl účinnosti dnem 1. ledna **2005**.

Není jednoduché oddělit jednotlivé subjekty (škola, rodina, poradenská instituce), které se podílí na pomoci dětem se zmíněnými poruchami. Některé postupy se navzájem prolínají a mnohé dokonce vyžadují přímo týmovou spolupráci.

Pouze tehdy, když se jedná o kvalitní a koordinovanou spolupráci všech zmíněných subjektů, můžeme očekávat dobré výsledky. V praxi se ale setkáme i s případy, kdy nelze počítat se spolupráci rodičů, nebo se objeví nevstřícný pedagog nebo je problém kontaktovat poradenské zařízení, například kvůli neochotě rodičů.

Nicméně pro pedagogy platí, že si musí pomoci, na té pozici a v tom okamžiku, kdy je to možné. Lépe je pomoci částečně než vůbec. Ještě stojí za připomenutí, že se na procesu nápravy SPUCH musí podílet i samotný žák.

Role školy

Pro žáky se SPUCH je nutná vhodně zvolená organizace vyučovacího procesu a vyučovací metody, osobnost učitele a respektování pedagogických zásad. Jedince se specifickou poruchou učení nebo chování (nebo s kombinací obou) lze považovat za problémové dítě, které vyžaduje specificky upravené výchovně vzdělávací podmínky. Od této skutečnosti se pak odvíjí výchovné působení na žáka ve školním prostředí.

Role rodiny

Rodinné prostředí, které přijme dítě takové jaké je, a na druhou stranu se ho bude pokoušet co nejvíce podporovat v souladu s jeho předpoklady, je optimální pro děti se SPUCH. Rodiče musí mít značnou dávkou trpělivosti.

Nemohou své děti se specifickými poruchami srovnávat s ostatními dětmi. Jejich děti jsou opravdu jiné a vyžadují jiný přístup.

Role poradenského zařízení

Poradenské služby (pedagogické, speciálně pedagogické, psychologické a podobně) představují jeden z pilířů kvalitní a systémové péče o jedince se specifickými poruchami učení a chování. Poradenský systém je u nás v oblasti specifických poruch kvalitní a má dlouholetou tradici.

Na základě doporučení pedagogicko – psychologické poradny, může ředitel školy povolit vytvoření individuálního vzdělávacího plánu. [Janderková, D. 2011]

Pedagogicko- psychologická poradna

Odborný tým tvoří psychologové, speciální pedagogové a sociální pracovníci. Činnost se uskutečňuje ambulantně v prostorách poradny a návštěvami pracovníků ve školách a školských zařízeních.

Zajišťují pedagogickou- psychologickou připravenost žáků na povinnou školní docházku, doporučují zákonným zástupcům a řediteli školy návrhy podpůrných nebo vyrovnávacích opatření, provádí psychologické a speciálně pedagogické vyšetření, zařazení do vzdělávacího programu přizpůsobeného speciálně vzdělávacím potřebám žáka

Prostřednictvím metodika prevence zajišťují prevenci sociálně patologických jevů, realizaci preventivních opatření, koordinace školních metodiků prevence

Zajišťují nápravu specifických poruch učení a chování a dalších problémů ve vývoji

Poskytují metodickou podporu škole, poskytují konzultace, odborné informace pedagogickým pracovníkům škol a školských zařízení při výchově a vzdělávání

Poskytují poradenské služby žákům se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti nebo vznik problémů v osobním a sociálním vývoji

Zajišťují speciálně vzdělávací potřeby žáků škol a na základě výsledků diagnostiky vypracovávají návrhy podpůrných nebo vyrovnávacích opatření pro školy včetně posudků pro účely uzpůsobení konání maturitní zkoušky.

Žáci, kteří navštěvují pedagogickou- psychologickou poradnu, vyplňují dotazník, který je součástí jejich diagnostiky při nástupu na střední školu. (Příloha č.1)

Individuální vzdělávací plán

Individuální vzdělávací plán je závazný pracovní materiál sloužící všem, kteří se podílejí na výchově a vzdělávání integrovaného žáka. Vzniká na základě spolupráce mezi učitelem, pracovníkem provádějícím reedukaci, vedením školy, žákem a jeho rodiči (zákonnými zástupci), pracovníkem pedagogicko – psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra. [Zelinková, O. 2001]

Přínos individuálního plánu spočívá v následujících oblastech, jak uvádí

O. Zelinková (2001)

1. *„ Umožňuje žákovi pracovat podle jeho schopností, individuálním tempem, bez ohledu na učební osnovy, bez stresujícího porovnání se spolužáky. Není překážkou k dalšímu vzdělávání, ale pomůckou k lepšímu využití předpokladů. Má též hodnotu motivační. Nejsou ojedinělé případy, kdy dítě pracující bez stresu a porovnání s vrstevníky dosahovalo mnohem lepších výsledků. Pozitivně působí též pocit, že mu učitel chce pomoci, dává mu šanci být lepší. Cílem není hledat úlevy, ale najít optimální úroveň, na níž může integrovaný žák pracovat.*
2. *Umožňuje učiteli pracovat s dítětem na úrovni, kterou ono dosahuje, bez obavy z neplnění požadavků učebních osnov. Je východiskem plánovité aktivity ve vztahu ke konkrétnímu integrovanému žákovi. Je vodítkem pro individuální vyučování a hodnocení. Nové údaje získané v průběhu vyučování slouží jako zpětná vazba a vedou k úpravě plánu podle dosažených výsledků.*
3. *Do přípravy se zapojují i rodiče, kteří se tak stávají spoluodpovědnými za výsledky práce svého dítěte. Jsou seznámeni se stávající situací a perspektivou dítěte. Využívají tak svého práva ve vztahu k dítěti, ale též na sebe přebírají odpovědnost.*
4. *Aktivní účast žáka mění jeho roli. Není pasivní objektem působení učitele a rodičů, ale přebírá odpovědnost za výsledky reedukace.“*

[Zelinková, O. 2001]

K tomuto přínosu individuálního vzdělávacího plánu se vyjádřila, zástupkyně ředitele školy- Mgr. Andělová Dana, ze Středního odborného učiliště a Střední odborné školy SČMSD, Znojmo, s.r.o., Přímětická, o které se více dozvíme v (kapitole č. 3).

Integrovaný žák pracuje podle individuálního vzdělávacího plánu. Ten mu umožňuje pracovat podle jeho schopností, není překážkou k dalšímu vzdělání. Musí být vypracován tak, aby žáka dostatečně motivoval k výkonům.

Cílem ovšem není hledat úlevy, ale najít optimální úroveň, na které může žák pracovat tak, aby mohl uplatnit své schopnosti a neměl z učení žádný stres, ba naopak. Pro vyučujícího je vodítkem při hodnocení žáka, klasifikaci atd.

Součástí plánu by měla také být zmínka o **zapojení rodičů**, a hlavně také aktivita samotného žáka. Ten totiž není pouze pasivním vykonavatelem nějakých úkolů, ale může se a má se aktivně zapojit do svého vzdělávání. Samozřejmě je to odvislé od věku jedince. Mladší žáci mají menší míru odpovědnosti, starší samozřejmě větší.

Někdy pedagogické pracovníky potěší chvála těch zákonných zástupců, kteří mají eminentní zájem o své žáky, neboť chápou a jsou schopni ocenit nesnadnou, nedoceněnou práci pedagogů.

Reedukační hodiny by měli v zásadě vyučovat pouze specializovaní pedagogové. Jde o odbornost, praxi atd. Tito pedagogové mají k tomuto problému užší vztah než standardní pedagogové. Žáci většinou pocházejí z rodin sociálně slabých. Jejich zákonní zástupci, většinou neochotně či vůbec nespolupracují se školou. Často je problém donutit je, aby pravidelně navštěvovali pedagogicko-psychologickou poradnu.

2.5 Výchova v rodině znevýhodněných žáků

Rodina je základní výchovnou institucí. Její výchovná funkce vychází ze Zákona o rodině. Prostřednictvím této funkce rodiče přebírají odpovědnost za svoje děti. Snaží se jim zajistit odpovídající výchovu, vzdělání, bezpečí, zabývají se přiblížením základních sociálních norem uznávaných v dané společnosti. Pro 21. století v naší

vyspělé společnosti je typická pro rodinu jako instituci její snížená stabilita. Rodinné vztahy nejsou tak pevné, vztahy mezi jednotlivými členy se snadno narušují, chybí hlubší pochopení pro jednání a chování. Rodina se setkává s problémy, na které nebyla v době tzv. totality připravena, rodiče bojují se strachem ze ztráty zaměstnání, z neschopnosti udržet jistý ekonomický standard, problémy členy nezocelují, ale vedou spíše k jejímu snadnému rozpadu.

Přitom především děti se specifickými poruchami učení i chování potřebují pro svůj zdárný vývoj výchovné působení obou rodičů. V důsledku nedostatku času vážne porozumění mezi otcem, matkou, dětmi i v rodinách tzv. plně funkčních. Někteří rodiče podnikají, mají často dvě zaměstnání a na dítě jim nezbyvá čas.

Rozhovory s dítětem, vzájemné souznění s ním, vycházky do lesa, sportovní rekreační aktivity – to vše nahrazuje dítěti velice často televize, domácí kino, MP3 přehrávače.

Rodinu jako výchovného činitele charakterizují tyto skutečnosti:

Rodiče jsou prvními a nejdůležitějšími vychovateli v životě dítěte. Jsou odpovědní za výchovu svých potomků. Způsob života, který rodina preferuje, ovlivňuje výchovu dětí ve volném čase. Nepřímá výchova rodičů, nápodoba jejich chování a jednání je základem pro mravní vývoj dítěte. Rodinu posiluje emocionální rovnováha mezi jejími jednotlivými členy. V případě, že se v rodině takové dítě vyskytne, nejedná se o žádnou katastrofu. Přesto první sdělení diagnózy často u rodičů vyvolá smutek a také zklamání. Typické bývá hledání viny u druhých, agresivní pocity a vztek na všechny kolem, ale často také na sebe samotného. Přitom je třeba co nejdříve se pokusit o racionální hodnocení situace a umožnit dítěti, aby bylo schopno reálně fungovat ve škole a také i doma.

Rodiče by měli své dítě podporovat, reálně mu pomáhat, být k němu důslední, dávat mu najevo dostatek své lásky. Rodič dítěte s SPUCH se stává současně JEHO UČITELEM, měl by k přípravě na výuku přistupovat důsledně, systematicky, pracovat s dítětem efektivně. Rodič by měl s dítětem pracovat v krátkých časových intervalech, po menších učebních celcích. Rodinná atmosféra by měla být plná pochopení, podpory dítěte a spolupráce formou hravých činností, kterými se do školy

připravuje. Rodiče ve svém přístupu by neměli šetřit pochvalou a oceněním snahy. Musí dítěti vysvětlit, že i přes jeho snahu je plno věcí ve škole těžkých a je zcela logické, že se něco nepodaří i přesto, že se budeme doma učit. Rodič by neměl zapomínat dát dítěti prostor na skutečnou volnou hru a zábavu, prostor pro pohyb.

Rodič by měl umožnit dítěti rozvíjet se v tom, v čem je dobré co ho baví dělat. V tom spočívá největší kompenzace vzniku sníženého sebevědomí a sebehodnocení pod vlivem školního neúspěchu. Při práci je třeba vždy promyslet, jak může vnější odměna podpořit jeho vnitřní motivaci k plnění úkolu.

Dodržujeme tedy zásady: Odměna musí přijít bezprostředně po splnění úkolu. Odměnou musí být něco pro dítě opravdu hodnotného a důležitého. Odměna musí být u většiny dětí hmatatelná.

Cílená podpora a pomoc rodičů závisí především na: **Akceptování problému** – rodiče se musí učit akceptovat, že jejich dítě má specifickou poruchu učení, že jeho problémy nejsou projevem nedostatku snahy. **Vysvětlení podstaty SPUCH dítěti** – rodiče musí dítěti vysvětlit, že jeho problémy nesouvisí s nedostatkem inteligence, že není hloupé. **Vytvoření přátelské atmosféry** – rodiče dítěti nabídnou pomoc při překonávání obtíží. Dítě by se mělo naučit pomoc přijmout. Pomáhat dítěti, obzvláště jedná-li se o kombinaci poruchy učení s chováním, je záležitostí minimálně na celou dobu školní docházky do základní školy. **Zvyšování motivace ke vzdělání** - dítě nesmí být pod tlakem, v tenzi, nesmí být nemístně zatěžováno, musí u něj převládnout pocit úspěchu. Ten se navodí i pouhým oceněním píle. Rodiče by měli dopředu počítat s možností pouze pomalého zlepšování a s malými pokroky. **Rozumné zatížení dítěte-** volbě přiměřených krátkodobých cílů. **Multisenzoriálním přístupem** – učební látku procvičovat za využití co nejvíce smyslů. Ne vždy se totiž podaří zjistit, který smysl dítě při učení preferuje. **Pravidelnému kontaktu se školou- Využití reedukačních počítačových programů**

3. Pedagogický výzkum

Cílem diplomové práce je analyzovat a zjistit možnosti podpory žáků se SPUCH na středních odborných školách v Česku a Rakousku. Tento cíl bude naplněn na základě pozorování sledovaných škol a dotazníkového šetření provedeného na české střední škole a kvalifikovaného rozhovoru se zástupci pedagogických pracovníků středních škol v Rakousku.

Na základě informací získaných rešerší odborné literatury lze stanovit předpoklady, které šetřením ve sledovaných školských zařízeních, budou potvrzeny nebo naopak vyvráceny. Tyto předpoklady budou celkem čtyři:

Předpoklad P1 – SPUCH je pro žáky zásadní překážkou ve studiu.

Předpoklad P2 – Žáci se SPUCH mají ve školách nastaveny dostatečně vyhovující podmínky ke studiu (zohlednění poruchy, možnost IVP, pomoc učitelů a výchovného poradce).

Předpoklad P3 – Podporuje rodina žáky s SPUCH při vzdělávání.

Předpoklad P4 – Mají žáci s SPUCH zájem o další vzdělávání?

3.1 Výzkumná část diplomové práce

V této kapitole jsou analyzovány informace o poskytování podpory žákům se SPUCH ve zvolených středních školách.

Výzkum byl členěn do tří částí:

1) Činnost a charakteristika – HLT Retz Střední škola cestovního ruchu,

Interkulturní hotelová škola Retz, Dolní Rakousko, Seeveg 2, Retz 2070

2) Vyhodnocení přijímacího řízení na střední a odborné školy

3) Činnost a charakteristika – Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMŠD, Znojmo, s.r.o., Přímětická 1812/50

4) Závěr šetření

3.1.1 Činnost a charakteristika – HLT Retz Střední škola cestovního ruchu, Interkulturní hotelová škola Retz,

Umístění školy: Dolní Rakousko, Seeveg 2, Retz 2070

Střední školu cestovního ruchu v Rakouském Retzu již téměř dvacet let kromě rakouských žáků navštěvují i žáci z České republiky. Tato škola existuje od roku 1990. V současné době zde studuje padesát českých žáků. Žáci zde mají možnost studovat tříletý obor Interkulturní hotelová škola, na nějž navazuje tříleté nástavbové studium cestovního ruchu a pětiletou Střední školu cestovního ruchu. Aby zde mohli žáci studovat, musí složit přijímací zkoušky z německého jazyka, podle úrovně jeho zvládnutí je jim doporučen buď tříletý obor, nebo náročnější obor pětiletý.

Do tříletého oboru je přijímáno zhruba 14 českých žáků, na pětiletém je kladen velký důraz na zvládnutí němčiny, protože výuka je v německém jazyce a čeština je zde vyučována formou cizího jazyka, proto sem mohou nastoupit pouze ti, kterým nedělá problém komunikovat v němčině. Žáci mimo studia všeobecných a odborných předmětů získají v této škole spoustu praktických zkušeností. V rámci praxe se tu například naučí prát, mandlovat, či vařit ve školní kuchyni, kde každý den připravují obědy pro své spolužáky a pak se vzájemně obsluhují. V rámci projektu si ve fiktivních firmách vyzkouší práci v recepci, či managementu hotelu.

Čeština je v hotelové škole v rakouském pohraničním městě Retz druhý nejpoužívanější jazyk. Slyšet ho lze na chodbách i v hodinách při vyučování. Do městečka vzdáleného asi 15 km od města Znojma dojíždí několik desítek žáků ze Znojma. Tato škola je jediná v Rakousku, kde se **český jazyk vyučuje jako povinný cizí jazyk**. Ředitelkou této školy je **Mag. Birgit Sackl**.

Tato škola nabízí svým žákům několik doplňkových vzdělávání. Mezi nejvyhledávanější patří tyto kurzy. Jazykový kurz Českého jazyka v České republice, výměnné studijní pobyty ve Znojmě, Brně, Telči, Nový Zéland,

Španělsko, Itálie, Znojmo. Účast na národních a mezinárodních soutěžích (čepování piva, vaření, barkeeper soutěž, řečnické soutěže, mladý someliér, znalec sýrů).

Škola je vybavena nejmodernějším vybavením jak teoretických učeben, taktéž i středisek praktického vyučování. Tato škola se vyznačuje mnohostranným využitím získaných vědomostí a uplatnění schopností a dovedností v profesním i soukromém životě. Zde lze získat zkušenosti z praxe ve špičkových rakouských hotelech, perfektní znalost němčiny, sebevědomí a jistotu při jednání s lidmi odlišné kultury.

Povinná praxe je vždy **12 týdnů** ve vybraných rakouských hotelech. Průměrný výdělek **450 €** za měsíc. Školné se zde neplatí, jde o školu státní. Platí se pouze **80 €**, jako příspěvek na vaření za semestr. Před zahájením studia si musí každý žák zakoupit sadu nožů, oděv na vaření, pro obsluhu a pro teoretické vyučování. Doprava do školy je vlakem ze Znojma – 20 minut, spojení 6 krát denně. Žáci této školy nosí stejnokroj.

Potřebné investice:

Oblečení do školy první rok 550 € (fa. DER WALTER)

Druhý školní rok 120 €

Obědy 4 €

Příspěvek na vaření:

HLT: 1.- 4.ročník 100 € 1. semestr

80 € 2. semestr

HF: 1.-3. ročník 80 € za semestr

Příspěvek rodičovskému sdružení včetně Karrierepaketu-trénink rozvoje osobnosti

30 € za semestr

Školní hotel v ALTHOFU (internát)

350 € za měsíc

Sada nožů, kuchařská čepice, jmenovka atd.

150 €

3.1.2 Učební obory:

Interkulturní hotelová škola (Interkulturelle Hotelfachschule - HF)

- Délka studia: 3 roky
- Délka školního roku: od poloviny září do poloviny května
- Povinná praxe: 12 týdnů v letních měsících
- Ukončení studia: závěrečnou zkouškou (Hotelkaufmann / Hotelkauffrau)
- Předpoklady ke studiu: úspěšné složení přijímacích zkoušek

Hotelová škola (Höhere Lehranstalt für Tourismus –HLT)

- Délka studia: 5 let
- Délka školního roku: od poloviny září do poloviny června
- Povinná praxe: 2 měsíce v letních měsících
- Ukončení studia: maturitní a diplomová zkouška
- (Tourismuskaufmann/Tourismuskauffrau)
- Předpoklady ke studiu: úspěšné složení přijímacích zkoušek

Nástavbové studium - cestovní ruch (ALT)

Nástavbové studium turismu (Aufbaulehrgang Tourismus – ALT)

- Délka studia: 3 roky
- Délka školního roku: od poloviny září do poloviny června
- Povinná praxe: před nástupem do třetího ročníku v rozsahu 16 týdnů
- Ukončení studia: maturitní a diplomová zkouška
- (Tourismuskaufmann/Tourismuskauffrau)
- Zaměření: Interregionální management turismu

Učební plán: 2015/2016

Tab. 1: Tabulka popisuje týdenní počet hodin

Interkulturní hotelová škola (HF)			
	Týdenní počet hodin		
Ročník	1.	2.	3.
A. Kmenové předměty			
Náboženství	2	2	2
Všeobecné vzdělávání, jazyky & média			
Jazyk německý nebo český	3	3	3
Jazyk anglický	3	3	3
Druhý cizí jazyk: čeština pro rakouské žáky, němčina pro české žáky	2	2	2
Dějepis a politické vzdělávání	-	3	-
Biologie a ekologie	2	-	-
Officemanagement & užitá informatika	2	2	2
Cestovní ruch, ekonomie a právo			
Zeměpis cestovního ruchu	-	-	2
Marketing cestovního ruchu	-	3	2
Rakousko - cestovní ruch a kultura	-	2	-
Podnikové a národní hospodářství	2	1	2
Účetnictví	3	2	3
Právo	-	-	2
Gastronomie a hotelnictví			
Výživa	2	-	-
Organizace kuchyně a vaření	4	3	3
Organizace servisu, servis & nápoje	4	3	3

Povinný volitelný předmět - specializace	-	2	1
Podniková praxe	3	3	2
Pohyb a sport	2	2	2
Týdenní počet hodin	34	36	34
B. Povinná cvičení			
Rozvoj osobnosti	1	-	-
Týdenní počet hodin celkem	35	36	34
C. Povinná praxe			
Celkem 24 týdnů před nástupem do 3. ročníku			

Zdroj: vlastní práce

Doplňkové vzdělání:

Tab. 2: Tabulka představuje doplňkové vzdělání v Rakouské škole

	3.1.2.1.1.1 HLT	3.1.2.1.2 HFS
Turismus – jazyk francouzský	*	*
Kuchyně (např. vegetariánská) / Kreativita	*	*
Servis (práce za barem)	*	*
Turismus – jazyk italský	*	*
Podpora nadaných žáků – teorie	*	*
Podpora nadaných žáků – praxe	*	*
Osobní „Qualitätsmanagement“	*	*
Sborový zpěv	*	*
Multimedia	*	*
PR a aplikovaný marketing	*	*
Cvičení z podnikového hospodářství		*

Podpora nadaných žáků - čeština		*
Řečnictví a prezentace	*	
Mladý someliér	*	
Znalec sýrů	*	*
Kávový someliér	*	*
Mladý barkeeper	*	*

Zdroj: vlastní práce

3.1.3 Vyhodnocení přijímacího řízení ve školním roce 2015/2016

Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o., Přímětická 1812/50

Tabulka č. 3 popisuje kolik intaktních a integrovaných žáků nastoupilo v tomto školním roce do patřičných učebních oborů.

Tab. 3: Počet intaktních žáků přijatých ve školním roce 2015/2016

Kód	Učební, studijní obor		1. kolo	2. kolo	3. kolo	4. kolo	Celkem	integrace
23-68- H/01	Mechanik, opravář motorových vozidel	Přihlášeno	33	2	0	2	37	
		Přijato	33	2	0	2	37	
		Záp. lístky	16	2	0	2	20	3
33-56- H/01	Truhlář	Přihlášeno	30	0	2	2	34	
		Přijato	30	0	2	2	34	
		Záp. lístky	14	0	2	2	18	0
65-51- H/01	Kuchař - číšník	Přihlášeno	71	5	3	11	90	
		Přijato	71	5	3	11	90	
		Záp. lístky	37	4	3	11	55	8
66-51- H/01	Prodavač	Přihlášeno	13	2	1	5	21	
		Přijato	13	2	1	5	21	
		Záp. lístky	8	0	1	5	14	3
69-51- H/01	Kadeřník	Přihlášeno	58	1	3	7	69	
		Přijato	35	1	3	7	46	
		Záp. lístky	21	0	3	7	31	2
69-41- L/01	Kosmetické služby	Přihlášeno	41	4	3	2	50	
		Přijato	37	4	1	2	44	
		Záp. lístky	17	3	1	2	23	1
63-41- M/01	Ekonomik a podnikání	Přihlášeno	41	8	1	3	53	
		Přijato	41	8	1	3	53	
		Záp. lístky	16	4	1	3	24	
		Přihlášeno	82	5	1	4	92	

65-42-M/01	Hotelnictví	Přijato	81	5	0	4	90	
		Záp. lístky	55	2	0	3	60	2
65-42-M/02	Cestovní ruch	Přihlášeno	0	0	0	0	0	
		Přijato	0	0	0	0	0	
		Záp. lístky	0	0	0	0	0	
75-41-M/01	Sociální činnost	Přihlášeno	0	0	0	0	0	
		Přijato	0	0	0	0	0	
		Záp. lístky	0	0	0	0	0	
65-41-L/51	Gastronomie (společné stravování)	Přihlášeno	0	0	0	0	0	
		Přijato	0	0	0	0	0	
		Zapsáno	0	0	0	0	0	
64-41-L/51	Podnikání denní (vlasová kosmetika)	Přihlášeno	0	0	0	0	0	
		Přijato	0	0	0	0	0	
		Zapsáno	0	0	0	0	0	
64-41-L/51	Podnikání denní	Přihlášeno	35	0	1	1	37	
		Přijato	26	0	1	1	28	
		Zapsáno	17	0	1	1	19	
64-41-L/51	Podnikání dálkové	Přihlášeno	27	0	4	12	43	
		Přijato	27	0	4	11	42	
		Zapsáno	20	0	3	10	33	1
Celkem přihlášeno			431	27	19	49	526	
Celkem přijato			394	27	16	48	485	
Celkem zápisové lístky			221	15	15	46	297	

Zdroj: vlastní práce

3.1.4 Činnost a charakteristika - Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD

Umístění školy: Znojmo, s.r.o., Přímětická 1812/50

Tradice českého učňovského školství ve Znojmě sahají do roku 1910. Učňovská škola, na niž tato škola navazuje, byla zřízena 1. září 1959 a studovalo v ní na počátku 125 žáků. O 17 let později, v roce 1976, byla zahájena výuka v nové budově na Přímětické ulici a v roce 1979 došlo ke změně názvu školy na Střední odborné učiliště.

K 1. lednu 1981 se uskutečnila reorganizace SOU pod Správu SOU Praha. Od 1. ledna 1991 bylo SOU transformováno na SOU, družstevní podnik, a získalo právní subjektivitu. Zřizovatelem se stal Svaz českých a moravských spotřebních družstev Praha.

1. září 1991 byla při SOU zřízena Rodinná škola a 27. ledna 1993 byly obě školy transformovány na obchodní společnost a zapsány do obchodního rejstříku jako SOU a SOŠ, SČMSD, Znojmo, s. r. o.

K 1. září 1993 se zařadilo MH ČR SOU a MŠMT ČR SOŠ do sítě soukromých škol.

1. září 1994 byl absolventům ZŠ nabídnut první studijní obor – **Podnikání, obchod a služby**. Od září roku 2000 byla rozšířena nabídka učebních oborů o obor **Kadeřník** a v roce 2003 zahájily studium oboru **Kosmetička**. O rok později zde nabízeli zájemcům možnost studia v oboru Hotelnictví a turismus. Od 1. září 2012 byla nabídka opět rozšířena o dva studijní obory – Cestovní ruch a Sociální činnost.

V současné době jsou SOU a SOŠ zařazeny do sítě škol MŠMT ČR. Ředitelem této školy je **Mgr. Libor Hanzal**.

SOU a SOŠ SČMSD, Znojmo, s. r. o., jsou součástí systému družstevního školství. Jsou propojeny na podnikatelskou sféru, která rozhoduje o profesní stránce přípravy žáků a zabezpečuje ji.

Od 1. 9. 2014 studuje na škole celkem **789 žáků**, z toho **364 žáků** učebních oborů, **372 žáků** studijních oborů, **53 žáků** nástavbového studia.

Škola umožňuje absolventům všech učebních oborů prohloubit si vzdělání v nástavbovém studiu oborů Podnikání – denní, dálková forma, Společné stravování a Vlasová kosmetika. Organizují zde barmanský kurz, sommelierský kurz, kurz studené kuchyně, kurz Carvingu, baristický kurz. Kurzy jsou určeny žákům i dospělým.

Kapacita školy odpovídá plně potřebám teoretického vyučování. Žáci mají k dispozici 34 učeben, z toho 9 učeben odborných (2 moderně vybavené učebny výpočetní techniky, 1 učebnu technologie, 1 učebnu stolničení, 1 multimediální jazykovou učebnu, 1 učebnu elektronické komunikace, 1 multimediální učebnu pro cestovní ruch, 1 odbornou učebnu pro sociální činnost, 1 učebnu pro volnočasové aktivity), kosmetickou provozovnu, kadeřnickou provozovnu, provozovnu pedikúry a manikúry, tělocvičnu, gymnastický sál, moderní posilovnu a multifunkční venkovní hřiště s umělým povrchem.

K výchově žáků přispívá vlastní školní kuchyně, cvičná restaurace, bufet a také bar s odpočinkovou zónou, kde probíhá odborný výcvik žáků učebního **oboru Prodavač a Kuchař – číšník** a odborná praxe oboru **Hotelnictví a turismus**. **Kadeřníci a kosmetičky** vykonávají odborný výcvik v kadeřnické a kosmetické provozovně umístěné v budově školy, kde nabízejí své služby veřejnosti. Škola je vybavena učebními pomůckami, které odpovídají současným požadavkům, odbornou literaturou a učebnicemi. **Zdarma** zde půjčují učebnice a poskytují žákům sešity. Během studia mohou žáci využívat školní knihovnu.

Praktická výuka probíhá na SOU a SOŠ, na pracovištích odborného výcviku a na **provozních pracovištích organizací** schválených ředitelem SOU a SOŠ.

Od 1. září 2012 využívají žáci **oboru Automechanik** zcela nové moderní prostory pro odborný výcvik u firmy Autocentrum Psota.

Žáci školy pomáhají zabezpečovat řadu společenských akcí, soutěží a výstav, a tím přispívají k dobrému jménu školy. K největším akcím patří Vánoční výstava odborných dovedností žáků školy, Den otevřených dveří, Řemeslo má budoucnost. Pomáháme zabezpečovat Znojenské historické vinobraní, slavnostní bankety, plesy, rauty a jiné společenské akce pořádané Znojemskou Besedou, Městským úřadem Znojmo, Okresní hospodářskou komorou a dalšími institucemi, organizacemi a firmami. Od školního roku 1997/1998 se žáci naší školy spolupodílí na zajištění na společenských akcích **Velvyslanectví ČR ve Vídni** a od školního roku 2003/2004 také v Budapešti.

Ve školním roce 2013/2014 se žáci studijního oboru Hotelnictví a turismus, Podnikání, obchod a služby a Kosmetička a učebního oboru Kuchař – číšník a Kadeřník zúčastnili zahraniční odborné stáže v rámci programu Leonardo da Vinci ve Finsku, v Rakousku, ve Španělsku a na Azorských ostrovech. Do současné doby vycestovalo do zahraničí přibližně **160 studentů**. Vedle krátkodobých stáží absolvovali žáci oboru Hotelnictví a turismus a Kosmetička letní tříměsíční praxi v Itálii.

Ve škole **pracují kroužky** košíkové, odbíjené, sálové kopané, kondiční kulturistiky, šachu, dále nabízí sommelierský kroužek, barmanský kroužek, baristický kroužek, jazykové kroužky, dramatický a pěvecký kroužek. Žáci se také zúčastňují sportovních soutěží.

Další vzdělávání

V rámci vzdělávání dospělých se škola přizpůsobuje aktuálním požadavkům trhu práce, zejména poptávce ze strany uchazečů.

Vzhledem k současným trendům vzdělávání dospělých škola připravuje a realizuje kurzy, vzdělávací programy z oblasti gastronomie, cizích jazyků, práce s informačními technologiemi aj.

Na základě poptávky sociálních partnerů, absolventů školy nebo zaměstnavatelů opakovaně realizujeme vzdělávací program Zaučený prodavač, Kadeřnicko-kosmetická péče a úprava zákazníka a Asistentka 21. století, které byly vytvořené a ověřené v rámci pilotáže účastí v projektu UNIV 2 KRAJE.

Na tyto akce plynule navazuje projekt UNIV 3 zaměřený na pilotní ověřování získávání profesních kvalifikací, které jsou nedílnou součástí vzdělávací nabídky dospělých a v mnoha případech vedou k získání úplné kvalifikace, konkrétně v této škole na získání výučního listu oboru Kuchař-číšník. Zkušení školitelé a lektori z řad zaměstnanců školy jsou zárukou úspěšné realizace dalšího vzdělávání. Zde pracují, se všemi věkovými skupinami. Vhodné pro zájemce v malých pracovních skupinách (cca do 10 osob), a to i v odpoledních hodinách, o víkendech nebo o prázdninách.

3.1.5 Popis učebních oborů Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD

Kuchař- Číšník

Délka studia: 3 roky

Délka školního roku: od září do června

Povinná praxe: 20 týdnů

Ukončení studia: závěrečnou zkouškou

Předpoklady ke studiu: úspěšné složení přijímacích zkoušek

Tab. 4: Identifikace oboru Kuchař - číšník

Základní údaje	rámcový vzdělávací program – 65-51-H/01 Kuchař - číšník délka a forma vzdělání – tři roky/ denní forma vzdělávání podmínky přijetí – splnění povinné školní docházky ukončení vzdělání – závěrečná zkouška dosažený stupeň vzdělání – střední vzdělání s výučním listem
-----------------------	--

<p>Popis oboru</p>	<p>Vzdělání v oboru umožní absolventovi uplatnit se jako kuchař nebo číšník, zejména na pozici zaměstnance ve velkých, středně velkých i malých provozech. Ovládá technologii přípravy pokrmů a nápojů, způsoby jejich správného skladování, posuzuje jejich jakost a technologickou využitelnost. Zvládá techniku obsluhy, sestavuje nabídkové listy služeb a výrobků, realizuje jejich odbyt, provádí vyúčtování. Zajišťuje činnosti přípravy, průběhu a ukončení gastronomických akcí, vede dokumentaci provozovny. Po získání praxe v oboru je připraven k soukromému podnikání v pohostinství</p>
<p>Možnost dalšího vzdělávání</p>	<p>Úspěšné složení závěrečné zkoušky a získání výučního listu umožňuje absolventovi ucházet se o studium navazujících studijních vzdělávacích programů ve středních odborných školách a středních odborných učilištích, a tak získat střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou.</p>

Zdroj: vlastní práce

Učební plán: 2015/2016

Tab. 5: Učební plán oboru Kuchař - číšník

Vyučovací předmět	1. roč.	2. roč.	3. roč.
Český jazyk a literatura	2	1,5	1,5
První cizí jazyk	2	2	2,5
Druhý cizí jazyk	1,5	1	1
Občanská nauka	1	1	1
Chemie	1	x	x
Biologie a ekologie	1	x	x
Fyzika	x	1	x
Matematika	1	1	1
Tělesná výchova	1	1	1
Informatika	x	1	1
Technika administrativy	1	x	x
Ekonomika	1	1	1
Předměty specializace			
Potraviny a výživa	1	1	1
Technologie	1	2	2
Společenská výchova	1	x	x
Stolničení	1	2	2
Zařízení provozoven	1	x	x
Odborný výcvik	15	16,5	16,5
Celkem:	32,5	32	31,5

Zdroj: vlastní práce

Hotelnictví a turismus

- Délka studia: 4 roky
- Délka školního roku: od září do června
- Povinná praxe: 2 týdny
- Ukončení studia: maturitní zkouškou
- Předpoklady ke studiu: úspěšné složení přijímacích zkoušek

Tab. 6: Identifikace oboru Hotelnictví a turismus

Základní údaje	<p>rámcový vzdělávací program – 65-42-M/01 Hotelnictví a turismus</p> <p>délka a forma vzdělání – čtyři roky, denní forma vzdělávání</p> <p>podmínky přijetí – splnění povinné školní docházky ukončení vzdělání – maturitní zkouška</p> <p>dosažený stupeň vzdělání – střední vzdělání s maturitní zkouškou</p>
Popis oboru	<p>Absolventi oboru Hotelnictví a turismus naleznou uplatnění ve středních technicko-hospodářských funkcích ve stravovacích, ubytovacích, informačních a dalších službách cestovního ruchu. Mohou vykonávat odborné činnosti provozní, marketingové, obchodně podnikatelské a řídicí na pracovní pozici zaměstnanec, zaměstnavatele i podnikatele. Mohou pracovat v oblasti restauračního či hotelového provozu a v lázeňství (např. restaurace, kavárna, bar, hotel, penzion) na všech provozně technických úsecích (recepce, výrobní, odbytový a ubytovací úsek).</p>
Možnost dalšího vzdělávání	<p>Po ukončení středoškolského vzdělávání mohou zájemci pokračovat ve studiu na vyšších odborných nebo vysokých školách.</p>

Zdroj: vlastní práce

Učební plán: 2015/2016

Tab. 7: Učební plán oboru Hotelnictví a turismus

Vyučovací předmět	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.
Český jazyk a literatura	3	3	3	3
První cizí jazyk	4	4	4	3
Druhý cizí jazyk	2	3	3	3
Třetí cizí jazyk	2	2	2	2
Občanská nauka	1	1	1	1
Dějepis	x	2	x	x
Fyzika	1	x	x	x
Chemie	x	2	x	x
Biologie a ekologie	x	1	x	x
Matematika	4	3	3	3
Tělesná výchova	2	2	2	2
Informatika	x	2	1	1
Ekonomika	x	1	2	2
Účetnictví	x	x	2	1
Předměty specializace:				
Technologie přípravy pokrmů	3	3	x	x
Sommelierství	2	x	x	x
Technika obsluhy a služeb	3	2	x	x
Praktická cvičení	x	x	x	1
Učební praxe 3. ročník	x	x	7	x

Hotelový provoz	x	x	2	1
Management a marketing	x	x	1	1
Právo	x	x	1	1
Cestovní ruch	x	x	1	1
Zeměpis cestovního ruchu	2	x	x	x
Učební praxe 4. ročník	x	x	x	3
Společenská výchova	x	1	x	x
Obchodní korespondence	2	1	x	x
Odborná praxe (týdny)	1	3	2	2
Celkem:	31	33	35	29

Zdroj: vlastní práce

3.1.6 Závěr

Z provedeného šetření je patrné, že vybavenost škol je zajištěna na vysoké úrovni. Toto vybavení škol odpovídá požadavkům výuky, která je zajišťována kvalifikovanými pedagogy, specialisty a odborníky na danou problematiku.

V České škole jsou vzdělávání žáci se SPUCH v běžných třídách. Bohužel znevýhodnění žáci v Rakouské škole HLT Retz, nejsou vzdělávání. Tuto skutečnost popisují v empirické části.

Záleží na každé střední škole, jakým způsobem bude pracovat s těmito žáky, jaké metody použijí pedagogové, kteří se musí v dané problematice vzdělávat a také dobře orientovat.

3.2 Empirická část

Výzkum k této diplomové práci proběhl na SOU a SOŠ SČSMD, Znojmo, s.r.o. a na HLT Retz, Střední škola cestovního ruchu v Rakousku, jehož cílem bylo zjistit začlenění žáků se SPUCH v odborném výcviku i teoretických předmětech. Zajímala jsem se i o přístup žáků i pedagogů v rámci tohoto vzdělávání. Šetření bylo provedeno za účasti žáků, II., III., IV., ročníku. Jako forma šetření, byl zvolen dotazník, který obsáhne velký vzorek dotazovaných a poskytne tak dostačující informace o vzdělávání těchto žáků. Cílová skupina respondentů byla **100 osob**. Osloveni byli pouze žáci z české školy, jelikož, jak níže uvádím, při osobním jednání byla zjištěna skutečnost, že v Rakouské škole v Retzu nejsou žáci se SPUCH vzdělávání. Ke zpracování získaných dat byly použity programy Microsoft Office 2007 – Word, Excel.

Způsob dotazníkového šetření na HLT Retz Střední škola cestovního ruchu, Interkulturní hotelová škola Retz, Dolní Rakousko

V rámci mého výzkumu jsem se osobně dostavila do této školy. Nyní zde studuje **260 žáků**. Oslovila jsem **Mgr. Petru Rattensperger**, která v této škole vyučuje od roku 2010, žije v Retzu. Na této škole vyučuje anglický jazyk. Byla jsem velmi překvapena, když jsem ji požádala o rozdání dotazníku, který byl připravený v německém jazyku, odpověděla, že jej nemá komu předat, jelikož tyto žáky na jejich škole nevzdělávají. I přesto jsem se zeptala, jestli se během vyučování s těmito žáky setkala. Odpověděla, že jeden žák v prvním ročníku, má problém se psaním v anglickém jazyce. Ale žádné vyšetření nemá a také nemá ani žádné zvýhodnění. Celkově žáky na této škole hodnotí mezi tzv. pozitivní. **Žáci chtějí být pozitivní**, což znamená, že musí mít splněných **50 %**, aby měli čtyřku. Zmínila, že žákům celkově chybí motivace. Ptala jsem se, jestli žáci jejich školy mají zájem pokračovat v dalším studiu, odpověděla, že je zájem o nástavby, ale o vysoké školné. Jinak pak mají zájem o různé kurzy, které jim škola nabízí. Celkem pozitivně hodnotila žáky, kteří vykonávají praxi v různých hotelích i restauracích. Zmínila jednoho žáka, který si formou praxe i brigády za loňské prázdniny vydělal 100.000 Kč. Tento žák byl z České republiky, pochází ze Znojma. Mnohdy se také setkala s žáky z České republiky, kdy je znevýhodňuje jazyková bariéra. Dále jsem ji požádala o vyplnění

dotazníku, ve kterém jsem jí položila několik otevřených otázek. Tento dotazník přikládám. (Příloha č.2)

Jelikož jsem se s těmito informacemi nemohla smířit, snažila jsem se kontaktovat další školu v Rakousku.

Oslovila jsem rovněž **PhDr. Júliu Nielsen**, která byla prorektorkou na Soukromé vysoké škole ekonomické Znojmo, s.r.o. V současné době působí na **BHAK&BHAS**, Wien 10, Perner Storfergasse 77, 1100 - Obchodní Akademie- Střední odborná škola, 5. leté studium Handels Akademie- vyšší stupeň, BHAS (Handels Schulle)- nižší stupeň - 4.roky. Ve škole vyučuje celkem 120 pedagogů. Doktorka Nielsen je zaměstnancem BHAK již čtvrtým rokem. -

Zřizovatelem všech těchto škol ve Vídni, je Stadtschulrat für Wien. Tento úřad rozhoduje o tom, kdo vykonává funkci ředitele školy a zároveň schvaluje všechny učitele, které chtějí tito ředitelé zaměstnat.

Na všech školách včetně středních škol existuje služba, která se nazývá **Jugend coaching**. Jedná se o poradenství prováděné, vždy dvěma osobami, které jsou složeny z osob obojího pohlaví, zároveň se jedná o univerzitně vzdělané osoby v oblasti psychologie a psychoterapie. Tyto osoby jsou k dispozici ve všech školách, i když nepůsobí jen na jedné škole, ale vždy na několika současně. Většinou na dvou až čtyřech školách současně.

Tito specialisté se zaměřují na problémové skupiny studentů a žáků, a to ať už se jedná o problémy vznikající v souvislosti s pochopení látky, nebo s poruchami chování či se studenty, kteří mohou být ovlivněni radikálními skupinami.

V prvním ročníku dochází k podpoře studentů, kteří mají problémy s učením pomoci, která je označována jako **Peerlearning**. Tato pomoc je vykonávána studenty z vyšších ročníků (druhý- čtvrtý).

Tito studenti bývají označováni jako **Peer- mediátor**. Informace o nich jsou veřejně dostupné na tabuli v prostorách školy, na které jsou jména studentů s fotografiemi zařazením ve třídě a předmětem na který se při své pomoci specializují. Tito studenti

pracují pod vedením jednoho profesora a jsou vždy oficiálně představeni všem vyučujícím.

Po prvním semestru na klasifikační konferenci dochází k odhadu studentů, kteří trpí nedostatkem potencionálu, nebo některou z poruch. Těmto studentům a jejich rodičům je navrženo vstup do tzv., **ÜBERGANGSTUFE** což je jedna třída do které se přihlásí na jedno pololetí (letní semestr). Po absolvování mohou opakovat první ročník, bez přijímacího řízení. Nebo mohou přejít do **Handelsschule**. V této třídě je asi 15 studentů. Zde dochází ke zvýšení počtu hodin vyučovaných hlavních předmětů, jako je němčina, matematika a angličtina na úkor předmětu, u kterých je jejich význam nižší.

Další podporou pro slabší studenty, nebo studenty s poruchami učení je program **Forderkurz**, který je zabezpečován jako nepovinný předmět, do kterého se lze dobrovolně přihlásit. Zde je povinná docházka.

Obecně je podpora pro všechny předměty označována jako podpůrná opatření-pod názvem (**FÖRDERMASSNAHMEN**).

Dalším podpůrným programem orientovaný na cizince, je **USD - UNTRERRICHTSUNTERSTÜTZENDES**

SPRACHTRAINING - DEUTSCH do které jsou studenti vybráni na základě vstupních diagnostických testů pro cizince. Ty jsou z němčiny, angličtiny, matematiky. Rozsah výuky těchto předmětů je dvakrát 50 minut. Zaměřují se na prohlubování aktuální látky, nebo problematiky, na kterou upozorní vyučující v rámci běžných hodin.

V Rakousku je na školách pracováno se studenty tak, že se dodržuje kult filozofie

„Lepší špatné vzdělání, než-li žádné.“

Tato podpůrná vzdělání fungují pouze pro studenty prvních ročníků. Od druhého ročníku funguje pouze Jugend coaching.

Obecně je tendence extrémně slabé žáky přesunout do vzdělávání na Handelsschule, nebo jim nabídnout vzdělávání v učňovských školách.

Způsob dotazníkového šetření na SOU a SOŠ SČSMD, Znojmo, s.r.o.

Ke zpracování empirické části této diplomové práce jsem zvolila kvantitativní metodu. Ke sběru dat jsem použila dotazníkové šetření. Byl užit dotazník kombinovaný, který jsem sestavila ze srozumitelných otázek. Otázky v dotazníku byly anonymní, uzavřené - výběrové ale i otevřené, aby dotazovaní mohli vyjádřit svůj názor. Vyhodnocení je provedeno formou předpokladu výzkumu.

3.2.1 Stanovení předpokladu výzkumu

Provedením tohoto předpokladu výzkumu potvrzují platnost určitého obecného tvrzení na základě oslovených respondentů žáků II., III., IV., ročníku oboru Kuchař - číšník a hotelové školy.

Předpoklad P1 – SPUCH je pro žáky zásadní překážkou ve studiu.

Více než 50 % žáků považuje poruchu učení za zásadní překážku v dalším studiu.

Předpoklad P2 – Žáci se SPUCH mají ve školách nastaveny dostatečně vyhovující podmínky ke studiu (zohlednění poruchy, možnost IVP, pomoc učitelů a výchovného poradce).

Dostatečně vyhovující podmínky ke studiu má více jak 70% žáků se SPUCH

Předpoklad P3 – Podporuje rodina žáky s SPUCH při vzdělávání

Alespoň 50% žáků s SPUCH má podporu rodiny při vzdělávání.

Předpoklad P4 – Mají žáci s SPUCH zájem o další vzdělávání?

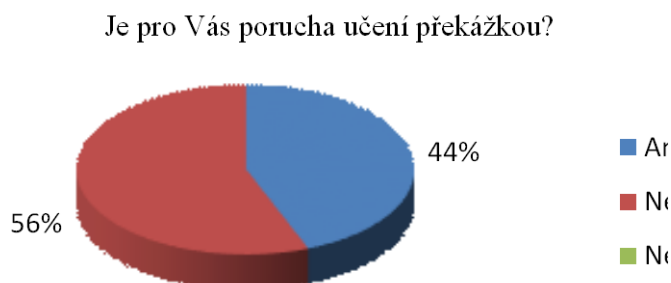
Alespoň 20% žáků s SPUCH má zájem o další vzdělávání.

3.2.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 100 respondentů ve věku od 16 do 19 let. Po navrácení dotazníků byla provedena pečlivá kontrola dat v dotaznících. Celkově bylo rozdáno 100 dotazníků. Ze 100 rozeslaných dotazníků bylo vráceno všech 100. Po analýze získaných dat jsem zpracovala výsledky pomocí přehledných grafů.

Je pro Vás porucha učení překážkou ve studiu?

Ano 44 %   Ne 56 %   Nevím 0 %

Graf 1: Je pro Vás porucha učení překážkou ve studiu?

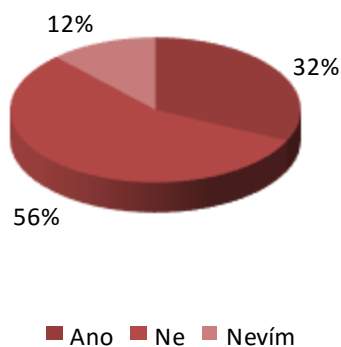
Zdroj: vlastní výzkum

Z této otázky je patrné, že poruchy učení nejsou překážkou ve studiu, zde odpovídali žáci se SPUCH i intaktní žáci. Na otázku Ano odpovědělo 44 % žáků, na otázku Ne odpovídalo 56% žáků a u otázky nevím, nikdo neodpovídal.

1) Patříte mezi žáky se specifickými poruchami učení a chování?

Ano 32 %   Ne 56 %   Nevím 12 %

Patříte mezi žáky se specifickými poruchami učení a chování?

Graf 2: Patříte mezi žáky se specifickými poruchami učení a chování?

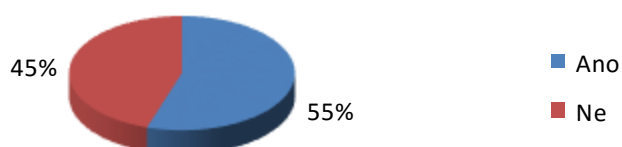
Zdroj: vlastní výzkum

Zde odpovědělo 32% žáků se SPUCH, že patří mezi tyto žáky, na odpověď Ne odpovídalo 56% intaktních žáků a ostatní nevěděli, kam patří. Na otázku Nevím odpovídalo 12% intaktních žáků-

2) V nižších ročnících jsem měl/a v českém jazyce- cizím jazyce více problémů než nyní.

Ano 55 %   Ne 45 %

V nižších ročnících jsem měl/a v českém jazyce - cizím jazyce více problémů než nyní

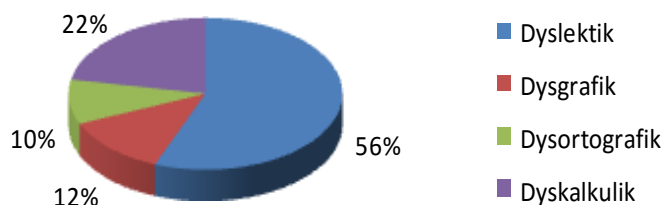
Graf 3: V nižších ročnících jsem měl/a v českém jazyce- cizím jazyce více problémů než nyní.
Zdroj: vlastní výzkum

U této otázky odpovídali žáci se SPUCH i intaktní. Je patrné, že u českého jazyka i cizího mají problémy všichni žáci. Na otázku Ano odpovídalo 55% dotázaných a u otázky Ne 45% dotázaných.

3) Jsem dyslektik- dysgrafik- dysortografik- dyskalkulik?

Dyslektik 56%   Dysgrafik 12,5%   Dysortografik 9,5%   Dyskalkulik 22%

Jsem dyslektik - dysgrafik - dysortografik - dyskalkulik?

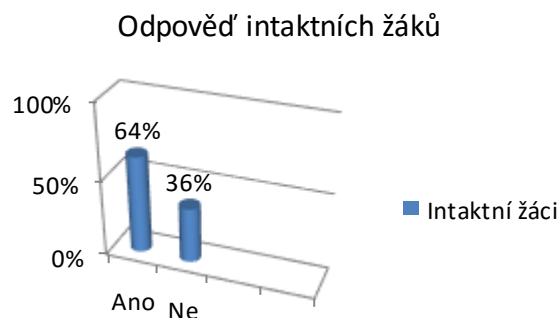

Graf 4: Jsem dyslektik- dysgrafik- dysortografik- dyskalkulik?
Zdroj: vlastní výzkum

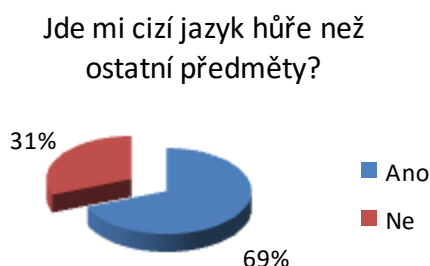
Je patrné, že u žáků se SPUCH je nejvíce dyslektiků, jak je vidět v grafické podobě. U této otázky 56% žáků odpovědělo, že patří k dyslektikům. Dále 22% žáků patří mezi dyskalkuliky, 12,5% žáků mezi dysgrafiky a 9,5% žáků do dysortografiků.

4) Jde mi cizí jazyk hůře než ostatní předměty?

Ano 64 %   Ne 36 %   Se SPUCH odpovědělo   Ano 69 %   Ne 31 %

Graf: 5 Jde mi cizí jazyk hůře než ostatní předměty?
Zdroj: vlastní výzkum

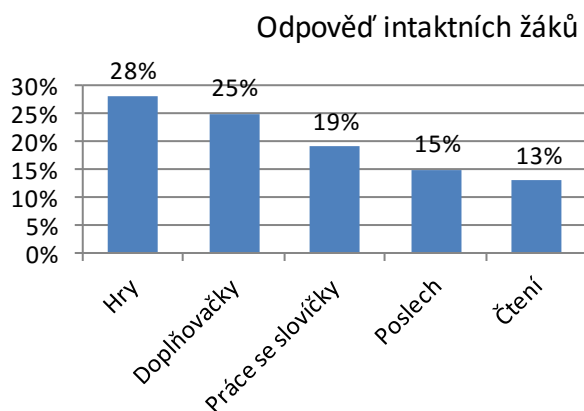
Graf: 6 Jde mi cizí jazyk hůře než ostatní předměty?
Zdroj: vlastní výzkum

Sloupcový graf u této otázky popisuje odpovědi intaktních žáků, kteří zde odpověděli, že má problém a to 64 % odpovědělo Ano. Je patrné, že mají větší potíže v cizím jazyce, nežli u ostatních předmětů. Ostatní intaktní žáci odpověděli 36 %, že Ne.

Výšečový graf znázorňuje odpovědi žáků se SPUCH. U těchto odpovědí, jak nám popisuje graf, je vidět, že problém v cizím jazyce má 69% žáků, kteří odpovídali otázkou Ano. U druhé otázky Ne odpovídalo 31 % žáků se SPUCH, že cizí jazyk jim jde hůře, než ostatní předměty.

5) V cizím jazyce mě nejvíce baví?

Hry 28 %   Doplnovačky 25 %   Práce se slovíčky 19 %   Poslech 15 %
Čtení 13 %

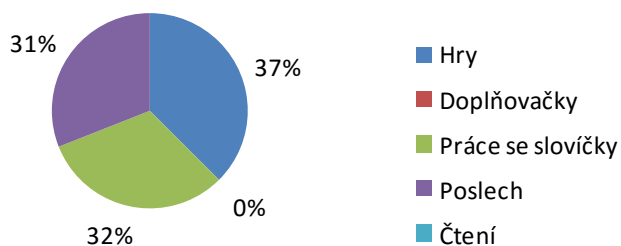

Graf 7: V cizím jazyce mě nejvíce baví?

Zdroj: vlastní výzkum

Sloupcový graf popisuje vyhodnocení odpovědí, kde odpovídali intaktní žáci. Hry 28 %, Doplnovačky 25 %, Práce se slovíčky 19 %, Poslech 15 %, Čtení 13 %. Zde vidíme, že nejvíce je baví v cizím jazyce hry, dále doplnovačky, práce se slovíčky, poslech a na závěr čtení.

V cizím jazyce mě nejvíce baví?

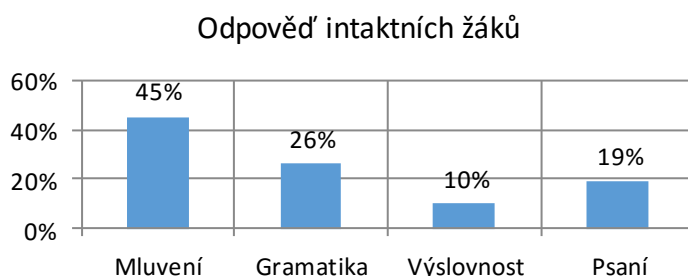
Graf 8: V cizím jazyce mě nejvíce baví?

Zdroj: vlastní výzkum

Dotazovaní žáci se SPUCH odpověděli, že - Hry 37,5 %, Doplnovačky 0, Práce se slovíčky 31,5% , Poslech 31% Čtení 0. Je patrné, že doplňovačky, a také čtení žáky se SPUCH nebaví. Tak jak již znázorňuje výšečový graf.

6) V cizím jazyce mi jde nejhůře?

Mluvení 45 % Gramatika 26 % Výslovnost 10 % Psaní 19 %

Graf 9: V cizím jazyce mi jde nejhůře?

Zdroj: vlastní výzkum

Tento sloupcový graf popisuje obtížnost v cizím jazyce, kde intaktní žáci odpovídali, v tomto složení, Mluvení 45 %, Gramatika 26 %, Výslovnost 10 %, Psaní 19 %. Z těchto odpovědí je patrné, že mluvení a gramatika jde intaktním žákům nejhůře.

Graf 10: V cizím jazyce mi jde nejhůře?

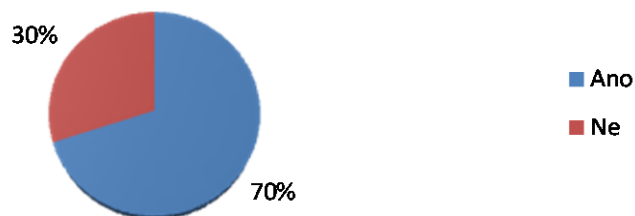
Zdroj: vlastní výzkum

Výšečový graf znázorňuje odpovědi žáků se SPUCH. Mluvení 12,5% , Gramatika 50 % , Výslovnost 12,5 % , Psaní 25 % . Je patrné, že žáci v tomto případě mají nejvíce potíží s gramatikou a také se psaním. Dále následuje výslovnost v cizím jazyce a také mluvení.

7) Potřebuji více času na vypracování testu?

Ano 70 %   Ne 30 %

Potřebuji více času na vypracování testu?

Graf 11: Potřebuji více času na vypracování testu?

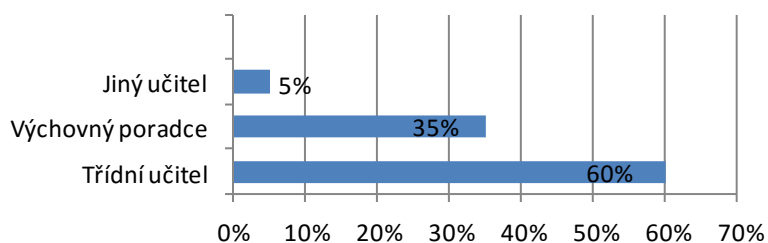
Zdroj: vlastní výzkum

Zde odpovídali všichni dotazovaní. Jak intaktní žáci, tak i žáci se SPUCH. Je patrné, že i intaktní žáci potřebují na vypracování testu více času, a to 70% dotázaných odpovídalo Ano a 30% Ne.

8) Je ve škole osoba, které se můžete svěřit?

Třídní učitel 60 %   Výchovný poradce 35 %   Jiný učitel 5 %

Je ve škole osoba, které můžete věřit?

Graf 12: Je ve škole osoba, které můžete věřit?

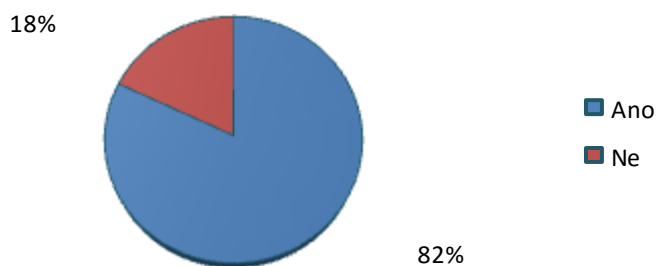
Zdroj: vlastní výzkum

Tato otázka nám evidentně vypovídá o tom, že největší důvěru ve škole má třídní učitel, poté výchovný poradce a na závěr jiný učitel. V této otázce odpovídali všichni respondenti.

9) Vyhovují Vám testy, ve kterých kroužkujete odpovědi?

Ano 82 %   Ne 18 %

Vyhovují Vám testy, ve kterých kroužkujete odpovědi?

Graf 13: Vyhovují Vám testy, ve kterých kroužkujete odpovědi?

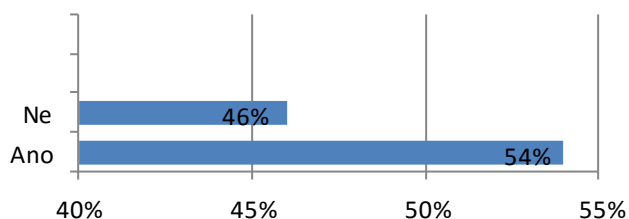
Zdroj: vlastní výzkum

Zde odpovídali všichni respondenti, z toho 82%, že jim vyhovují odpovědi, kde kroužkují. Na otázku Ne, odpovídalo 18% respondentů.

10) Je-li test dlouhý přes 30 minut, stačí se soustředit?

Ano 54 %   Ne 46 %

Odpověď intaktních žáků

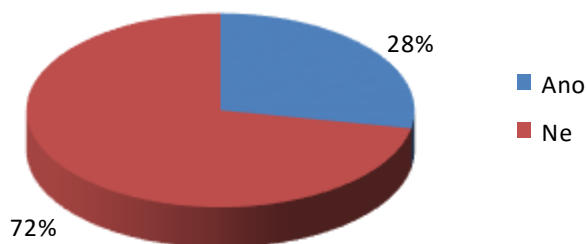
Graf 14: Je-li test dlouhý přes 30 minut, stačí se soustředit?

Zdroj: vlastní výzkum

Zde intaktní žáci odpovídali na otázku Ano 54 %, že se dokážou při testu, který je přes 30 minut soustředit a na otázku Ne, se vyjádřilo 46 %.

Je-li test dlouhý přes 30 minut, stačíte se soustředit?

Graf 15: Je-li test dlouhý přes 30 minut, stačíte se soustředit?

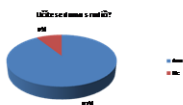
Zdroj: vlastní výzkum

Odpovědi žáků se SPUCH je na odpověď Ano 28 %, Ne 72 %. V této otázce je patrné, že žáci se SPUCH se při testě dlouhém více jak 30 minut nedokážou soustředit.

12) Učíte se doma s rodiči?

Ano 36 % Ne 64 %

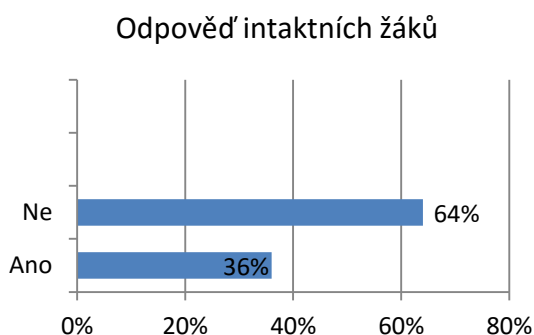
Odpovědi žáků se SPUCH- Ano 91 % Ne 9 %

Graf 16: Učíte se doma s rodiči?

Zdroj: vlastní výzkum

V tomto případě odpovídali intaktní žáci, že 36 % se doma učí s rodiči a 64 % žáků se s rodiči doma neučí.

Graf 17: Učíte se doma s rodiči?

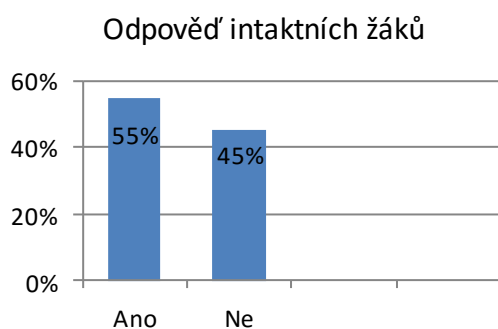
Zdroj: vlastní výzkum

Tato otázka nám vypovídá o faktu, že převážná část žáků se SPUCH se nadále doma připravuje na výuku s rodiči. Na otázku Ano odpovídalo 91% žáků a na otázku Ne 9% žáků.

13) Podporuje Vás Vaše rodina ve vzdělání?

Ano 55 %   Ne 45%

Odpovědi žáků se SPUCH-   Ano 97%   Ne 3%

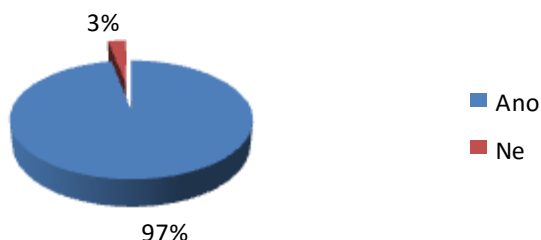

Graf 18: Podporuje Vás rodina ve vzdělání?

Zdroj: vlastní výzkum

Z dané otázky je patrné, že rodiče intaktních žáků dostatečně motivují k dalšímu vzdělávání a to na otázku Ano odpovědělo 55 %, na otázku Ne 45 %.

Podporuje Vás rodina ve vzdělání?

Graf 19: Podporuje Vás rodina ve vzdělání?

Zdroj: vlastní výzkum

Výšečový graf znázorňuje odpovědi žáků se SPUCH, kde 97 % dotázaných odpovědělo, že je rodina podporuje ve vzdělání. Zbytek dotázaných odpovědělo, že Ne a to 3 %.

14) Máte zájem se dále vzdělávat?

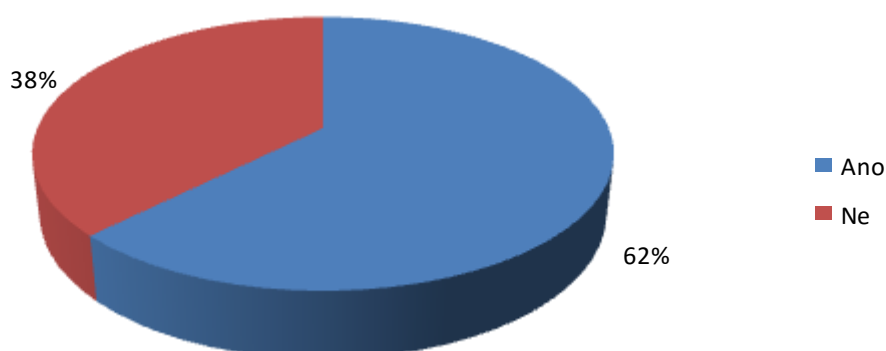
Ano 56 %

Ne 44 %

Odpovědi žáků s SPUCH- Ano 62,5 %

Ne 37,5 %

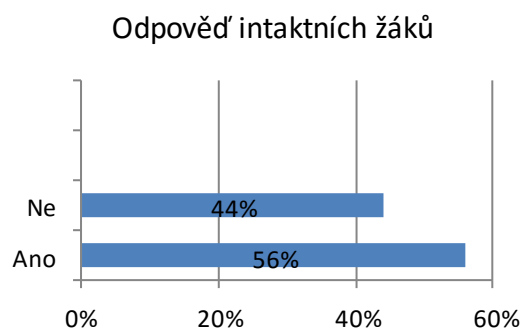
Máte zájem se dále vzdělávat?

Graf 20: Máte zájem se dále vzdělávat?

Zdroj: vlastní výzkum

Výšečový graf znázorňuje odpověď žáků se SPUCH, kdy Ano odpovídalo 62,5 % a Ne 37,5 % žáků. Je patrné, že žáci mají zájem se dále vzdělávat.

Graf 21: Máte zájem se dále vzdělávat?

Zdroj: vlastní výzkum

Sloupcový graf znázorňuje odpověď žáků intaktních, kdy Ano odpovídalo 56 % a Ne 44 % žáků. Je patrné, že žáci mají zájem se dále vzdělávat.

15) O jaké vzdělávání máte zájem?

Zapojení do kurzů (nad rámec výuky) – kadet sommeliér, barmanský kurz, kurz Carvingu, baristický kurz, kurz studené kuchyně (více viz fotodokumentace v příloze č. 3).

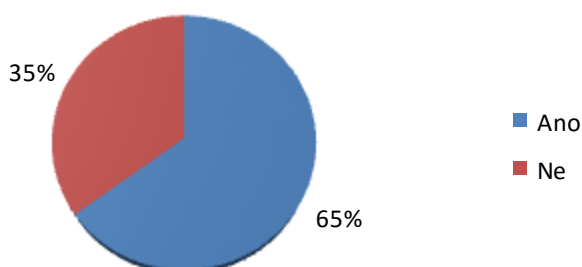
Odborná stáž v hotelu Mariott Praha, v Luhačovicích

Jak intaktní, tak i žáci se SPUCH mají zájem o pokračování ve studiu ve formě maturity, či vysoké školy

16) Jste aktivně zapojeni do činnosti ve škole?

Ano 65 %   Ne 35 %

Jste aktivně zapojeni do činnosti ve škole?

Graf 22: Jste aktivně zapojeni do činnosti ve škole?

Zdroj: vlastní výzkum

Zde odpovídali všichni respondenti. Intaktní žáci i žáci se SPUCH. Výsledek je, že 65 % dotázaných odpovědělo, že Ano, a 35 % žáků, že Ne.

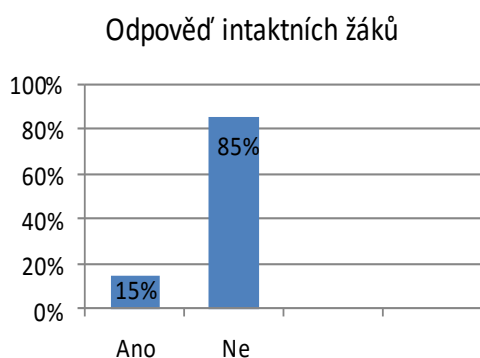
17) Jakým způsobem?

Zde odpovídali všichni respondenti. Intaktní žáci i žáci se SPUCH. Zmínili různé přípravy akcí školy (výstavy žáků studené kuchyně, různé besedy). Prezentace školy na ZŠ. Dále, že se podílí na maturitních projektech spolužáků.

18) Je Vaše specifická porucha učení předmětem šikany ze strany spolužáků?

Ano 15 %   Ne 85 %

SPUCH Ano 9,5 %   Ne 90,5 %

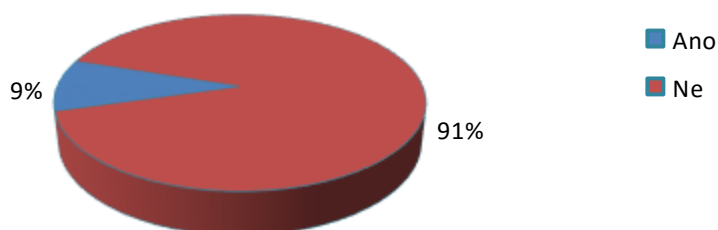

Graf 23: Je Vaše specifická porucha učení předmětem šikany ze strany spolužáků?

Zdroj: vlastní výzkum

Sloupcový graf znázorňuje odpověď intaktních žáků a to, že na otázku Ano, odpovídalo 15 % žáků a ve druhé variantě Ne 85 % intaktních žáků.

Je Vaše specifická porucha učení předmětem šikany ze strany spolužáků?

Graf 24: Je Vaše specifická porucha učení předmětem šikany ze strany spolužáků?

Zdroj: vlastní výzkum

Výšečový graf znázorňuje odpověď žáků se SPUCH a to, že na otázku Ano, odpovídalo 9,5 % žáků a ve druhé variantě Ne 90,5 % žáků se SPUCH. Je patrné, že tito žáci, nejsou předmětem šikany, ze strany spolužáků.

19) V jakých předmětech je Vaše specifická porucha učení zohledňována?

Tato otevřená otázka popisuje předměty, kde mají žáci se SPUCH zvýhodnění.

Český jazyk

Matematika

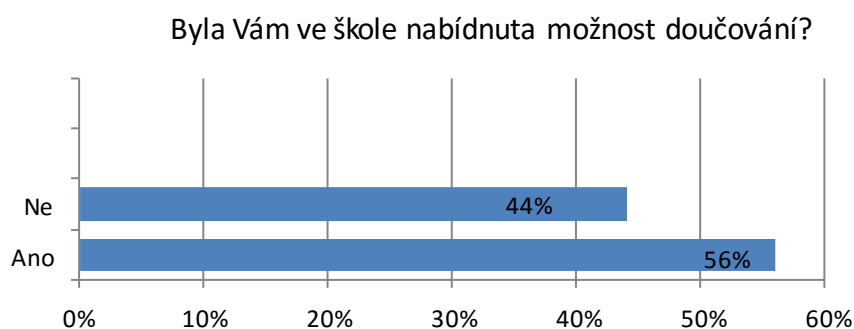
Cizí jazyk

Obchodní korespondence

20) Byla Vám ve škole nabídnuta možnost doučování?

Ano 56 %

Ne 44 %

Graf 25: byla Vám ve škole nabídnuta možnost doučování?

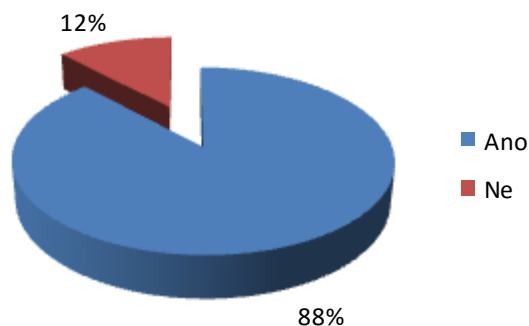
Zdroj: vlastní výzkum

Zde odpovídali všichni respondenti. Intaktní žáci a také žáci se SPUCH.

56 % dotázaných odpovědělo Ano, že jim byla nabídnuta ve škole možnost doučování. Ostatní 44 %, že Ne.

21) Pracujete v teoretických předmětech i v odborném výcviku dle IVP (Individuálního vzdělávacího plánu)?

Odpovědi žáků se SPUCH Ano 88 % Ne 12 %

Graf 26: Pracujete v teoretických předmětech i v odborném výcviku dle IVP?

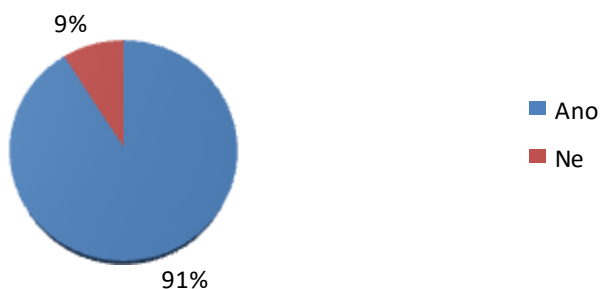
Zdroj: vlastní výzkum

Zde odpovídali pouze žáci se SPUCH. a to, že 88 % z nich se vyjádřilo, že Ano. Ostatní 12 %, že Ne.

22) Zvládáte v odborném výcviku praktické dovednosti?

Ano 91 % Ne 9 %

Zvládáte v odborném výcviku praktické dovednosti?

Graf 27: Zvládáte v odborném výcviku praktické dovednosti?

Zdroj: vlastní výzkum

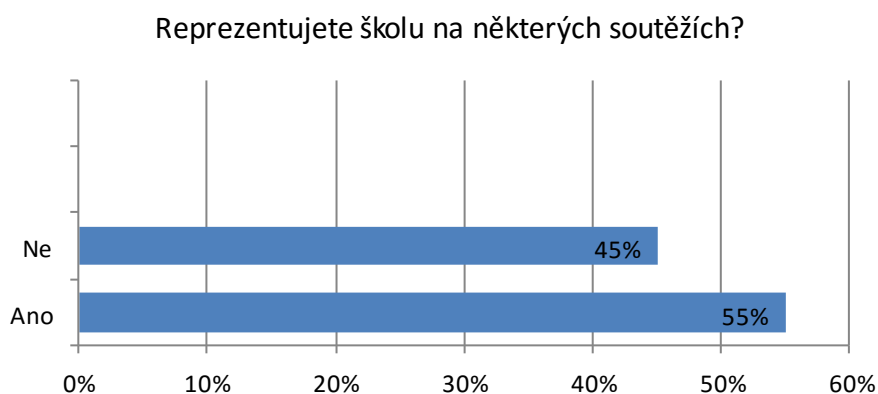
Zde odpovídali všichni respondenti. Intaktní žáci a také žáci se SPUCH.

Ano odpovědělo 91 % žáků, Ne 9 % žáků. Je patrné, že v odborném výcviku všichni zvládají praktické dovednosti.

23) **Reprezentujete školu na některých soutěžích?**

Ano 55 %   Ne 45 %

Graf 28: Reprezentujete školu na některých soutěžích?
Zdroj: vlastní výzkum

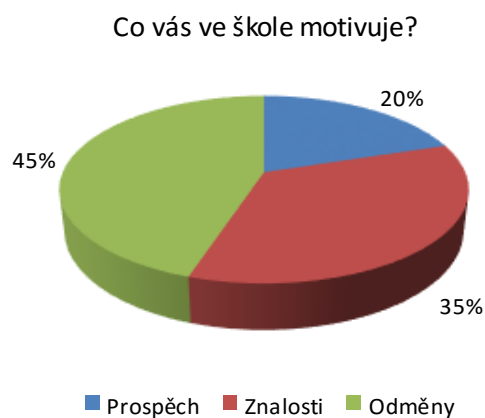
Zde odpovídali všichni respondenti. Intaktní žáci a také žáci se SPUCH. Ano odpovědělo 55 % žáků, Ne 45 % žáků.

24) **O jaké soutěže jde?**

Jde zejména o tyto soutěže – barmanská soutěž, soutěž Carvingu (vyřezávání ovoce i zeleniny), nejlepší barista, soutěž studené kuchyně, soutěž teplé kuchyně.

25) Co Vás ve škole motivuje?

Prospěch 20 %   Znalosti 35 %   Odměny 45 %

Graf 29: Co Vás ve škole motivuje?

Zdroj: vlastní výzkum

Zde odpovídali všichni respondenti. Intaktní žáci a také žáci se SPUCH. Z tohoto šetření je zřejmé, že žáky motivuje především odměna a to 45 %. Co se týče prospěchu, odpovědělo na tuto otázku 20 % dotázaných a 35 % žáků upřednostnilo znalosti.

Celé znění dotazníku včetně grafického zobrazení je součástí přílohy č. 4.

3.2.3 Analýza získaných dat ve vztahu předpokladu výzkumu

Provedenou analýzou získaných dat při dotazníkovém šetření byly zjištěny následující skutečnosti.

Předpoklad P1 – SPUCH je pro žáky zásadní překážkou ve studiu.

Více než 50 % žáků považuje poruchu učení za zásadní překážku ve studiu.

Výsledek šetření:

Během prováděného výzkumu, byly žákům druhého a třetího ročníků oboru Kuchař-číšník a čtvrtého ročníku hotelové školy, položeny dvě otázky. Na otázku zda je porucha učení překážkou při studiu. 18 žáků z 32 žáků s SPUCH odpovědělo, že poruchu nepovažují za překážku. 14 žáků z 32 žáků s SPUCH odpovědělo, že poruchu učení považují za překážku. Z výsledků je patrné, že předpoklad **P1 se nepotvrdil.**

Předpoklad P2 – Žáci se SPUCH mají ve školách nastaveny dostatečně vyhovující podmínky ke studiu (zohlednění poruchy, možnost IVP, pomoc učitelů a výchovného poradce).

Dostatečně vyhovující podmínky ke studiu má více jak 70 % žáků.

Výsledek šetření:

Během prováděného výzkumu byly žákům položeny tyto otázky:

V jakých předmětech je Vaše specifická porucha učení zohledňována?

Jeli test dlouhý přes 30 minut, stačíte se soustředit?

Byla Vám ve škole nabídnuta možnost doučování?

Pracujete v teoretických předmětech i v odborném výcviku dle IVP (Individuálního vzdělávacího plánu)?

Z těchto odpovědí plyne, že více jak 70 % žáků s SPUCH má dostatečně vyhovující podmínky ke studiu. **Předpoklad P2 se potvrdil.**

Předpoklad P3 – Podporuje rodina žáky s SPUCH při vzdělávání

Alespoň 50% žáků s SPUCH má podporu rodiny při vzdělávání.

Výsledek šetření:

Předpoklad P3 se potvrdil. Na otázku zda podporuje rodina žáky se SPUCH při vzdělávání 94% z 32 dotázaných žáků s SPUCH potvrdilo podporu rodiny při vzdělávání.

Předpoklad P4 – Mají žáci s SPUCH zájem o další vzdělávání?

Alespoň 20% žáků s SPUCH má zájem o další vzdělávání.

Výsledek šetření:

Na konkrétní otázku jestli mají žáci s SPUCH zájem o další vzdělávání odpovědělo 63% respondentů ANO. Z tohoto tvrzení plyne, že hypotéza **P4 se potvrdil.**

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo analyzovat a zjistit možnosti podpory žáků se SPUCH na středních odborných školách v Česku a Rakousku. K naplnění tohoto cíle byla použita analýza získaných dat na základě jistých předpokladů, a porovnáním souladu s jejich skutečností

Tato práce napomáhá orientovat se v široké tématice problematiky specifických poruch učení a chování u žáků na střední odborné škole v Česku a Rakousku.

Na základě poznatků, lze konstatovat, že stěžejními otázkami ve vzdělávání žáků s poruchami učení a chování se jeví tyto činnosti.:

- Praktická činnost pedagogických pracovníků, metody práce, práce s individuálně vzdělávacími plány, vztah k žákům se SPUCH a jejich pochopení. Cílená spolupráce s rodiči, a jejich začleňování do spolupráce při nápravě poruch.
- Teorie, odborné výklady a diagnostika odborných pracovníků, které ne vždy mohou 100 % pomoci.
- Zkušenosti pedagogů, kteří každodenně řeší složité úkoly, a často se setkávají s nepochopením veřejnosti, ale i v jejich okolí.
- Začleňování integrovaných žáků do středoškolského studia. Jejich studijní výsledky a možnosti dalšího celoživotního vzdělávání. Důležitá je spolupráce školy s rodiči a PPP. Nezbytnou součástí výuky jsou pomůcky a metody práce, které si většinou vytvářejí pedagogové sami.

Při naplňování cíle této práce, na základě zjištění, analýz a konkrétních poznatků, lze v závěru konstatovat, že žákům se SPUCH je poskytována na středních odborných školách celkem dobrá podpora. Avšak v některých případech, jak bylo prokázáno na střední škole v Retzu, není této problematice věnována dostatečná pozornost.

Přechod na střední školy není tak krkolomný, jak bychom předpokládali. Žáci se SPUCH jsou v celku dobře připraveni na další studia. Samozřejmě hraje velkou roli výběr studijních a učebních oborů a zájmu rodičů informovat se o práci s žáky se SPUCH na vybrané škole. Žáci se SPUCH na střední odborné škole zvládají nastavené vyučovací tempo a jsou schopni se vyrovnat žákům bez integrace.

Jde především o žáky se SPUCH, kteří jsou cílevědomí a dostatečně se věnují domácí přípravě na vyučování.

Nepředpokládala jsem, že mne problematika se SPUCH tak osloví, zvláště poté co jsem se setkala s úspěšnými žáky s těmito vývojovými poruchami na středních školách.

Otázka integrovaných žáků je živý problém celé společnosti. Je nutné se jím zabývat ve všech sférách vzdělávání tak, aby je současná společnost integrovala v duchu prosperity celého bytí.

Získaná data potvrdila správnost předpokladů v 75 % tvrzení. Předpoklad 1, který považuje SPUCH za zásadní překážku ve studiu, se nepotvrdil. Předpoklad 2, dostatečného zabezpečení výuky pro žáky se SPUCH, se potvrdil jako platný. Předpoklad 3, zabývající se podporou žáků se SPUCH v rodině, se potvrdil. Poslední předpoklad 4, sledující zájem žáku se SPUCH o další vzdělávání, se rovněž potvrdil.

Na základě těchto získaných dat, navrhuji se dále tímto způsobem aktivně podílet na práci s žáky se SPUCH. Jejich začleňování do procesu vzdělávání prospívá celé společnosti, která získává jejich vzděláváním soběstačné, samostatné, ekonomicky aktivní subjekty, jež jsou plnohodnotnou součástí, nikoliv občany, o něž je třeba sociálně pečovat. Jsem velice mile překvapena těmito výsledky, které hovoří o aktivní práci s těmito žáky a jejich podpoře při výuce.

Bohužel, lze konstatovat na základě výsledku šetření v Rakousku, které na střední škole v Retzu nenaplnilo ani zdaleka očekávání. V žádném případě nelze srovnávat přístup středních škol při začleňování žáků s poruchami učení a chování v české a rakouské škole.

Při získávání těchto dat, bylo zjištěno, že vzdělávání je zabezpečeno i v Rakousku kvalifikovanými českými pedagogy (paní PhDr. Júlia Nielsen), díky kterým jsem měla možnost získat základní relevantní informace potřebné pro napsání této diplomové práce a tímto způsobem bych jí velmi ráda poděkovala za spolupráci.

Cíl této diplomové práce můžeme považovat nejen za splněný; zpracovávané téma se při vytváření rozšířilo na celkovou orientaci v širokém spektru problematiky SPUCH žáků středních škol u nás i v zahraničí. Tato práce pomáhá k hlubšímu pochopení celé problematiky.

Prameny a literatura

JANDERKOVÁ, D. *Institut celoživotního vzdělávání Speciální pedagogika*. 1. vyd. Brno: Ediční středisko, 2011. ISBN 978-80-7375-501-0.

KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L. *Edukace dětí se speciálními potřebami v raném a předškolním věku*. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-063-8.

KŘENKOVÁ, J. *Dyslexie a její reedukace*. 2010 [online].[cit. 2014-02-15]. Dostupné na www: <http://www.volny.cz/dyskalkulie/SPECPOR.htm>

KŘÍŽOVÁ, M. *Připravenost žáků ze základních škol speciálních na praktický život*. DP, Brno: 2006. bez ISBN

MATĚJČEK, Z. *Diagnostika poruch čtené a psané řeči*. IN Lechta, V. a kol. *Diagnostika narušené komunikační schopnosti*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-801-5.

MATĚJČEK, Z. *Dyslexie specifické poruchy čtení*. 3.vyd. Praha: H α H, 1995. ISBN 80-85787-27-X.

MICHALOVÁ, Z. *Specifické poruchy učení na druhém stupni ZŠ a na školách středních*. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2001. ISBN 80-7311-000-8.

MUNDEN, A., ARCELUS, J. *Poruchy pozornosti a hyperaktivity*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-625-X.

PRŮCHA, J. a kol. *Pedagogický slovník*. 3.vyd. Praha: Portál, 2001. IBSN 80-7178-579-2.

RONOTIÉROVÁ, M. a kol. *Speciální pedagogika*. 2. vyd. Olomouc: UPOL, 2004. ISBN 80-244-0873-2.

ŠVARCOVÁ, I. *Mentální retardace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2006. IBSN 80-7367-060-7.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 1999. IBSN 80-7178-678-0.

ZELINKOVÁ, O. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. IBSN 80-7178- 544-X.

Seznam tabulek a grafů

Tab. 1: Tabulka popisuje týdenní počet hodin

Tab. 2: Tabulka představuje doplňkové vzdělání v Rakouské škole

Tab. 3: Počet intaktních žáků přijatých ve školním roce 20015/2016

Tab. 4: Identifikace oboru Kuchař - číšník

Tab. 5: Učební plán oboru Kuchař - číšník

Tab. 6: Identifikace oboru Hotelnictví a turismus

Tab. 7: Učební plán oboru Hotelnictví a turismus

Graf 1: Je pro Vás porucha učení překážkou ve studiu?

Graf 2: Patříte mezi žáky se specifickými poruchami učení a chování?

Graf 3: V nižších ročnících jsem měl/a v českém jazyce- cizím jazyce více problémů než nyní.

Graf 4: Jsem dyslektik- dysgrafik- dysortografik- dyskalkulik?

Graf: 5 Jde mi cizí jazyk hůře než ostatní předměty?

Graf: 6 Jde mi cizí jazyk hůře než ostatní předměty?

Graf 7: V cizím jazyce mě nejvíce baví?

Graf 8: V cizím jazyce mě nejvíce baví?

Graf 9: V cizím jazyce mi jde nejhůře?

Graf 10: V cizím jazyce mi jde nejhůře?

Graf 11: Potřebuji více času na vypracování testu?

Graf 12: Je ve škole osoba, které můžete věřit?

Graf 13: Vyhovují Vám testy, ve kterých kroužkujete odpovědi?

Graf 14: Je-li test dlouhý přes 30 minut, stačíte se soustředit?

Graf 15: Je-li test dlouhý přes 30 minut, stačíte se soustředit?

Graf 16: Učíte se doma s rodiči?

Graf 17: Učíte se doma s rodiči?

Graf 18: Podporuje Vás rodina ve vzdělání?

Graf 19: Podporuje Vás rodina ve vzdělání?

Graf 20: Máte zájem se dále vzdělávat?

Graf 21: Máte zájem se dále vzdělávat?

Graf 22: Jste aktivně zapojeni do činnosti ve škole?

Graf 23: Je Vaše specifická porucha učení předmětem šikany ze strany spolužáků?

Graf 24: Je Vaše specifická porucha učení předmětem šikany ze strany spolužáků?

Graf 25: Byla Vám ve škole nabídnuta možnost doučování?

Graf 26: Pracujete v teoretických předmětech i v odborném výcviku dle IVP?

Graf 27: Zvládáte v odborném výcviku praktické dovednosti?

Graf 28: Reprezentujete školu na některých soutěžích?

Graf 29: Co Vás ve škole motivuje?

Seznam příloh

Příloha č. 1

Pedagogicko – psychologická poradna Znojmo

Jana Palacha 6, 669 02 Znojmo tel.: 515 26 00 77 e-mail: ppp@zn.orgman.cz
IČO 70841683

Příloha č. 2

Dotazník: Rozhovor s Mgr. Petrou Rattensperger, HLT Retz Střední škola cestovního ruchu, Interkulturní hotelová škola Retz, Dolní Rakousko

Příloha č. 3

Fotodokumentace – Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o., Přímětická 1812/50

Příloha č. 4

Dotazník k diplomové práci

Příloha č.1

Pedagogicko – psychologická poradna Znojmo

Jana Palacha 6, 669 02 Znojmo tel.: 515 26 00 77 e-mail: ppp@zn.orgman.cz
IČO 70841683

Školní dotazník pro žáky se specifickými poruchami učení na SŠ, SOU...

Dotazník je určen pro potřeby PPP. Prosíme o zodpovědné vyplnění třídním učitelem. Dotazník shromažďuje poznatky o žákovi, kterému byla již PPP udělena diagnóza SPU.

Slouží jako jeden z podkladů k odbornému psychologickému a speciálně pedagogickému vyšetření, resp. k ambulantně prováděné reedukaci v PPP. K vyšetření jsou dále potřebné školní materiály – zejména pracovní sešity z jazyka českého a matematiky, prosíme tedy o jejich poskytnutí.

Zletilý student/zák. zástupce studenta žádá konzultaci v PPP a souhlasí s poskytnutím následujících informací školou: Podpis:.....	
Jméno a příjmení žáka/žákyně:	
Datum narození:	
Bydliště:	
Škola:	třída:
Opakoval/a třídu:	

Poslední školní klasifikace		
Český jazyk:	Matematika:	Č. jazyk:
Odborné předměty:		
Praxe:		
Jakou formou je zajišťováno speciální vzdělávání žáka/žákyně?		
a) zohlednění		
b) individuální integrace		
c) skupinová integrace		
d) vzdělávání ve speciální škole		
Které školské poradenské zařízení vystavilo zprávu o speciálních vzdělávacích potřebách žáka/žákyně?		
Datum konce platnosti posudku:		
Jaké potíže ve vzdělávání se u žáka/žákyně projevovaly/projevují v průběhu studia?		
Je žák/žákyně vzděláván/a podle IVP, který zohledňuje specifika jeho/jejích vzdělávacích potřeb? Ano – Ne		

<p>Pokud ano, jakým způsobem je zohlednění realizováno? V klasifikaci, tempu, odlišným typem hodnocení, redukcí učiva, slovním hodnocením, jiné.....</p>
<p>Je práce dle IVP efektivní?</p>
<p>a) Dochází ke zmírňování spec. obtíží</p>
<p>b) Dochází ke zhoršování spec. obtíží</p>
<p>c) Stav beze změny</p>
<p>d) Spíše změny v jiné oblasti (chování, aktivita, vztah ke škole, vynucování výhod atd.)</p>
<p>Je při vzdělávání a hodnocení žáka/žákyně využívána tolerance specifické chybovosti? Pokud ano, jaká?</p>
<p>Jsou při vzdělávání žáka /žákyně využívány individuální kompenzační pomůcky? Pokud ano, jaké?</p>
<p>Měl/a žák/žákyně po dobu studia, či má dosud pedagogického – osobního asistenta? Pokud ano, v jakých činnostech asistent žáka/žákyni podporuje či podporoval?</p>
<p>Doporučuje škola pokračování nadstandardní péče?   Ano – Ne</p> <p>Pokud ano, zakroužkujte navrhovanou možnost.</p>
<p>a) Vyrovnávací opatření, zohlednění</p>
<p>b) Podpůrná vzdělávací opatření, individuální – skupinová integrace</p>
<p>c) Vzdělávání ve speciální škole</p>
<p>Jiné připomínky a vyjádření (přístup žáka/žákyně, motivace, chování...):</p>

Podpis třídního učitele, datum vyplnění:

Razítko školy:

Příloha č.2

Dotazník: Rozhovor s Mgr. Petrou Rattensperger, HLT Retz Střední škola cestovního ruchu, Interkulturní hotelová škola Retz, Dolní Rakousko

Jaký zákon upravuje vzdělávání žáku se specifickými poruchami učení a chování (SPUCH) na středních školách v Rakousku? **Bohužel nevím**

Vzděláváte žáky se SPUCH? **Ne, na naší škole takoví žáci nejsou**

Jsou žáci zařazeni do běžných tříd? **Ne**

Sestavujete pro tyto žáky IVP (Individuální vzdělávací plán) **Ne**

Je u Vás ve škole speciální pedagog? **Ne**

Mají rodiče zájem s pedagogy spolupracovat?

Mají integrovaní žáci zájem o další studium?

Na Vaší škole studují žáci z České republiky, dá se říci, že jazyková bariéra tyto žáky znevýhodňuje? **Ano**

Jak hodnotíte výsledky žáků se SPUCH v teoretických předmětech?

Nemohu hodnotit, neučím takové žáky

Jak hodnotíte studium žáků se SPUCH v Rakousku? **Nemohu hodnotit**

Jak byste porovнала střední školství v Česku a Rakousku?

V Rakousku je přísnější známkování, aby byl žák „ pozitivní“ (to znamená měl 4), musí mít splněných 50 %. Ve většině předmětu se píše pouze jeden test, hodnotí se ale i práce v hodině, a také domácí úkoly. U hlavních předmětů je to tak, že čtvrtletní práce dělá 40 %, práce v hodinách, menší testy a domácí úkoly tvoří dalších 60 %.

Jsou mezi žáky z České republiky také žáci se SPUCH? **Ne**

Chcete říci něco na závěr?

Příloha č.3

Obr. 1 Fotodokumentace – Střední odborné učiliště a Střední odborná škola SČMSD, Znojmo, s.r.o., Přímětická 1812/50 – učební obor – **Kuchař – číšník**

Obr. 2 Fotodokumentace – Studené kuchyně žáků oboru: Kuchař-číšník

Příloha č.4

Dotazník k diplomové práci

Ročník:

obor:

- 1) **Je pro Vás porucha učení překážkou ve studiu?**
Ano   Ne   Nevím
- 2) **Patříte mezi žáky se specifickými poruchami učení a chování?**
Ano   Ne   Nevím
- 3) **V nižších ročnících jsem měl/a v českém jazyce- cizím jazyce více problémů než nyní.**
Ano   Ne
- 4) **Jsem dyslektik- dysgrafik- dysortografik- dyskalkulik?**
Dyslektik   dysgrafik   dysortografik   dyskalkulik
(LMD- ADHD)
- 5) **Jde mi cizí jazyk hůře než ostatní předměty?**
Ano   Ne
- 6) **V cizím jazyce mě nejvíce baví?**
Hry   doplňovačky   práce se slovíčky   poslech   čtení
- 7) **V cizím jazyce mi jde nejhůře?**
Mluvení   gramatika   výslovnost   psaní
- 8) **Potřebuji více času na vypracování testu?**
Ano   Ne
- 9) **Je ve škole osoba, které se můžete svěřit?**
Třídní učitel   Výchovný poradce   Jiný učitel
- 10) **Vyhovují Vám testy, ve kterých kroužkujete odpovědi?**
Ano   Ne
- 11) **Jeli test dlouhý přes 30 minut, stačíte se soustředit?**
Ano   Ne
- 12) **Učíte se doma s rodiči?**
Ano   Ne
- 13) **Podporuje Vás Vaše rodina ve vzdělání?**
Ano   Ne

- 14) **Máte zájem se dále vzdělávat ?**
Ano Ne
- 15) **O jaké vzdělávání máte zájem?**
Ano Ne
- 16) **Jste aktivně zapojeni do činnosti ve škole?**
Ano Ne
- 17) **Jakým způsobem?**
- 18) **Je Vaše specifická porucha učení předmětem šikany ze strany spolužáků?** Ano Ne
- 19) **V jakých předmětech je Vaše specifická porucha učení zohledňována?**
- 20) **Byla Vám ve škole nabídnuta možnost doučování?**
Ano Ne
- 21) **Pracujete v teoretických předmětech i v odborném výcviku dle IVP (Individuálního vzdělávacího plánu)?**
Ano Ne Nevím
- 22) **Zvládáte v odborném výcviku praktické dovednosti?**
Ano Ne
- 23) **Reprezentujete školu na některých soutěžích?**
Ano Ne
- 24) **O jaké soutěže jde?**
- 25) **Co Vás ve škole motivuje?**
Prospěch Znalost Odměny